

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

МАЙСТЕРНЯ КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА.
ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

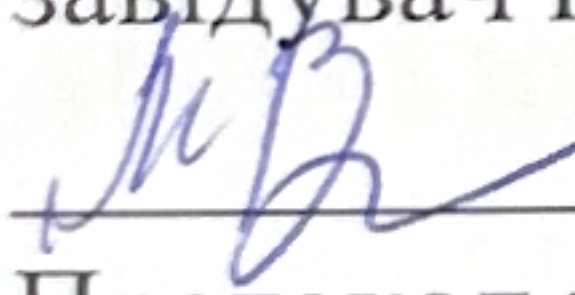
КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА (ПРОЄКТ)

Кравченко Альони Володимирівни

спеціальність 035 Філологія

освітня програма 035.01.05 Прикладна філологія

Допущено до захисту:
завідувач кафедри української мови

Протокол засідання кафедри
української мови

« 13 » 14 листопада 2025 р.

Науковий керівник:
доктор філологічних наук,
професор, завідувач кафедри
української мови
Факультету української
філології, культури і
мистецтва

 Вінтонів М.О.

Цим підписом засвідчує, що
подані на захист рукопис та
електронний документ є
ідентичні.

10.12.2025 А.Кривор

Київ - 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА СТВОРЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ПОСІБНИКА З КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА	6
1.1. Поняття креативного письма та його роль в освіті	6
1.2. Принципи й підходи до формулювання навичок креативного письма	10
1.3. Організаційні аспекти креативного письма	13
Висновки до розділу 1	18
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЄКТУ «ПОСІБНИК З КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ»	19
2.1. Ідейно-смісловий задум, цільова аудиторія і матеріали практичного посібника	19
2.2. Класифікація та призначення вправ	22
Висновки до розділу 2	27
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	29
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

У зв'язку з глобалізацією та зростанням міжнародної мобільності інтерес до української мови як іноземної збільшується. Україна активно інтегрується у світовий освітній простір, тому виникає потреба в необхідності створення ефективних методичних ресурсів для викладання української мови. Особливої уваги набуває розвиток комунікативної компетентності іноземців, а саме вільно і творчо використовувати українську мову в різних життєвих ситуаціях. Креативне письмо є одним із дієвих інструментів формування мовленнєвих навичок, адже це вид навчальної діяльності, який сприяє розвитку мовленнєвої гнучкості, образного та критичного мислення, навичок комунікації. **Актуальність** пропонованого дослідження пов'язана з тим, що традиційні підходи переважно зорієнтовані на засвоєння граматичних структур і лексичних одиниць, креативне письмо ж стимулює внутрішню мотивацію учнів, сприяє розвитку інтересу до мови. Хоча й відбувається збільшення інтересу до викладання української як іноземної, існує недостатня кількість дидактичних матеріалів, орієнтованих саме на розвиток навичок креативного письма. Наявні навчальні ресурси спрямовані більше на граматичні вправи та перекладні завдання. Бракує також методичних рекомендацій для вчителів, як організувати творчі письмові завдання.

У зв'язку з цим розробка практичного посібника з креативного письма для викладачів, які викладають українську мову як іноземну, є актуальною та відповідає сучасним освітнім потребам. Посібник сприятиме удосконаленню методики викладання, формуванню позитивної мотивації здобувачів освіти до вивчення української мови, забезпечить викладачів практичними вправами.

Метою проєкту є створення практичного посібника з методичними рекомендаціями та практичними порадами з креативного письма, які допоможуть викладачам урізноманітнити заняття української мови та сприятимуть формуванню письмової навички студентів.

Відповідно до мети передбачено розв'язання таких завдань:

- з'ясувати сутність поняття креативного письма та його роль в освіті;
- проаналізувати теоретичні засади креативного письма в лінгводидактиці та визначити його роль у формуванні комунікативної компетентності іноземних здобувачів;
- визначити особливості навчання української мови як іноземної, що впливають на організацію письмової діяльності;
- розробити посібник з практичними завданнями та описом до кожного завдання;
- провести апробацію окремих завдань посібника серед цільової аудиторії.

Об'єкт дослідження – формування письмових навичок студентів.

Предмет дослідження – методика розвитку креативного письма в студентів, які вивчають українську мову як іноземну.

Методи дослідження. Для досягнення мети магістерського проекту та реалізації поставлених завдань використовували теоретичні та емпіричні методи. Теоретичні методи дослідження: аналіз та узагальнення науково-методичної, лінгвістичної й лінгводидактичної літератури з питань викладання української мови як іноземної; систематизація наукових підходів до навчання мовлення та розвитку креативного письма іноземних здобувачів освіти. Емпіричні методи дослідження: педагогічне спостереження за навчальною діяльністю студентів, які вивчають українську мову як іноземну, аналіз усних і письмових робіт студентів, апробація розроблених авторських вправ із креативного письма в процесі навчання. Провідним у посібнику з креативного письма є комунікативно-діяльнісний підхід. З-поміж методів навчання головними стали проблемно-пошукові, наочні методи, які спираються на пізнавальну діяльність студентів.

Практичне значення. Результати дослідження та підготовлені матеріали можуть бути використані в освітньому процесі для іноземних студентів, слухачів мовних курсів як в Україні, так і за кордоном. Запропонованні вправи стануть у нагоді викладачам-практикам української мови як іноземної, магістрантам, аспірантам. Матеріали посібника можна застосовувати в системі післядипломної освіти для підвищення кваліфікації фахівців з викладання української мови як іноземної.

Апробація роботи. Основні результати дослідження висвітлено в науковій публікації «Креативне письмо у вивченні української мови як іноземної»

Основні положення роботи обговорено на X Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА І МОВОЗНАВСТВА». Матеріали проєкту апробовано в навчанні іноземців, які працюють в школі викладачами Spiesken Clab.

Структура й обсяг роботи. Магістерський проєкт складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури (51 найменування) та додатка. Загальний обсяг роботи – 84 сторінок, з яких 34 сторінок основного тексту. Проєкт посібника презентовано 35 вправами, загальним обсягом 50 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА СТВОРЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ПОСІБНИКА З КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА

1. Поняття креативного письма та його роль в освіті

Письмо є досить рефлексивним способом використання мови, коли мова уповільнюється у візуальній послідовності. Залишається час для роздумів, для впевненості, для прояснення. Петер Зеллінгер вважає, що, пишучи, учні, студенти відкривають себе через писемність і прояснюють свої стосунки зі світом. Він зазначає, що основою кожного виду навчання є власна автентичність – досвід, проблеми, емоції студентів [44, с.70].

Термін «креативність» важко визначити, адже існує багато визначень та описів, де кожен автор витлумачує «креативність» по-своєму.

Каспар Спіннер у своїй статті «Креативне письмо» вказує на зміну поняття креативності [50]. У 70-х роках «креативність» дефінували як «дисперсне мислення», що означало креативний вихід за межі звичного, знаходження нових, інноваційних шляхів, порушення мовних норм. А в 80-х роках поняття креативності зазнало суб'єктивізації. І під креативністю насамперед розуміли самовираження, самовідчуття, вияскравлення внутрішнього світу. У 90-х роках «креативність» визначали як новизну шляхів, продукт та сприйняття. Креативність стосується мислення та дій, а також продукту цього мислення та дій. Ми називаємо дію або продукт творчими, якщо:

- продукт є новим і цінним,
- шлях, що веде до продукту, є новим,
- ми сприймаємо, відчуваємо, усвідомлюємо або думаємо про щось новим способом [51].

За Г. Поммеріною визначення креативності звучить так: «Креативність – це риса особистості, яку мають усі люди, і яку, отже, може бути розвинуто у кожної людини» [45]. Одним з найвизнаніших визначень належить Б. Гізелін: «Креативна продуктивність – це вперше створена форма значення всесвіту, вираження того, як індивід розуміє свій світ та самого себе» [42, с.8].

У сучасному словнику української мови подано, що креативність – це творча, новаторська діяльність; характерна риса творчої особистості, що проявляється в здатності породжувати нове, вносити зміни в навколишнє середовище [24].

Проаналізувавши різні підходи до визначення поняття креативності, висновкуємо, що креативність супроводжує наше повсякденне життя. Кожна людина творча і їй притаманна креативність більшою чи меншою мірою, адже людина креативна, коли вона створює щось нове, особливе.

Креативність сприяє відкритості, контрольованій спонтанності, толерантності до конфліктів і фрустрацій, а також розвиває фантазію, уяву, мотивацію до досягнень, здатність до контакту і комунікації, самоусвідомлення (образ себе як «креативний»), дає новий досвід, знання, світогляд, ціннісні орієнтації. Адже індивідуальність, задоволення від процесу, нехтування нормами, азартність є суттєвими у творчому письмі. У креативному письмі центральним є особистий, індивідуальний вираз, суб'єктивний аспект. Відображається щось із внутрішнього стану, із власного світу, тому отриманий продукт є частиною особистості автора. Тут не пишуть відповідно до чітко визначеного плану, а дозволяють ідеям, натхненням і мові нести себе.

Ще на початку 19 століття, під впливом реформаторської педагогіки та руху художньої освіти, спеціалісти з написання есе пропагували «вільне есе», яке відрізнялося від традиційного «тематичного есе» не тільки максимально вільним вибором теми, а й близькістю до реального життя, точністю спостережень і правдивістю особистих переживань. Німецька дослідниця

Габрієла Поммерін дає таке визначення креативному письму «kreatives Schreiben» – довільне письмо, яке здійснюється під впливом асоціацій до певного предметного, образного чи мовного імпульсу, сприяє розвитку оригінальності (креативності), винахідливості, гнучкості [49].

У сфері освіти «креативне письмо» подають як навчання самотійно формувати і обґрунтовувати свої думки та ідеї письмово, інакше кажучи, бути творчою особистістю [27].

Коли студент проявляє творчий підхід, він не просто опрацьовує інформацію, він використовує свою уяву для висловлення емоцій, при цьому створює нові, незвичні речі або подає наявні ідеї по-новому.

Творче письмо виконує такі функції:

1. Активує знання та досвід, навички та вміння: воно поєднує відоме з невідомим.
2. Написане чітко демонструє навчальні процеси в ретроспективі та відкриває перспективи відповідно до того, що і як потрібно вчити далі.
3. Письмо поєднує когніцію та інтуїцію в процесі пізнання, або раціональність і емоційність у навчанні: воно дозволяє учням усвідомити свою цілісність.
4. Творче письмо розвиває самотійність.
5. Письмо та написане створюють продуктивні взаємовідносини між викладачами та учнями як партнерами.

Написання має сприйматися та практикуватися викладачами і студентами як процес, де панує довіра між тими, хто пише, і тими, хто навчає [46, с. 7-65].

Творче письмо дуже часто називають самовмотивованим письмом. Воно не обов'язково має передавати інформацію іншим. Його мету або завдання повинні визначати студенти. Творче письмо не обов'язково має бути «правильним» з точки зору орфографії та граматики. Студенти повинні мати свободу пробувати ідеї, не турбуючись про «правильне» написання,

граматику, структуру тощо. Їхній текст може бути в будь-якій формі або жанрі, але в і не обов'язково слідувати встановленим формам або жанрам. Студенти мають писати для радості, досвіду та задоволення від письма. Таке письмо, як і будь-який творчий процес, є багатошаровим явищем.

Звичайно, креативне написання використовується там, де це виглядає доцільно, а де ні – застосовується традиційне письмо. Креативне письмо повинно бути засобом самовизначення або здатним його забезпечити, воно має сприяти самотійній діяльності та активному навчанню, а також ініціювати соціальні навчальні процеси.

Метою використання креативного письма є повернути студентам «задоволення» від письма і покласти кінець кризі навчання письму. Проте сьогодні всі думки зводяться до того, що цю кризу можна подолати, тільки якщо увага викладачів у школі та університеті зосередиться не стільки на продуктах письма, як на процесах письма. Не випадково дидактична література сьогодні так рідко говорить про «есе» (продукт) і так часто про «писання» (процес).

Власне, для нас результатом є задоволення і гордість студентів за свої власні тексти і, звичайно, бажання продовжувати писати. Студенти, слухаючи тексти один одного, взаємно хвалять або роблять критичні зауваження, тоді мотивація перебуває на іншому рівні. Регулярне супроводження творчим письмом має потужний вплив на все заняття української мови, так би мовити, це обґрунтованість непрямого шляху, яка, на нашу думку, вже сама по собі зумовлена зростаючою самовпевненістю. Г. Ріко в першу чергу це пояснює спонтанними зв'язками ідеї та використанням правої півкулі мозку [47, с.9]. Вона спостерігала під час своїх досліджень явне зменшення помилок у розділових знаках, незграбності у вираженні думок і навіть у правопису. Якщо асоціативні методи, наприклад, кластер, також використовують поза творчими написаннями як письмовий інструмент для роздумів, успіх може бути посилений: по-перше, тому що студенти відчують, що їхні особисті думки

сприймаються серйозно, по-друге, нові знання легше інтегруються. Також можна висловити фрустрацію та відторгнення, що виявляється надзвичайно полегшувальним. Лише таким чином стає можливим навчитися справлятися з різноманіттям думок і переосмислювати власні погляди. Це може звучати парадоксально, але креативна робота не означає підпорядковуватися хаосу або випадковості, а, скоріше, використовувати можливості цілісного мислення правої півкулі. Оригінальність зовсім не є вимогою, але вона може бути результатом.

У рамках звичайного навчання креативне письмо має своє місце, якщо виконані певні умови: воно повинно мати фіксоване місце в розкладі, і, якщо можливо, проводитися протягом двох годин. Адже недостатня кількість часу приносить розчарування, а розчарування вбиває бажання. Також не слід відмовлятися від рефлексії.

1.2. Принципи й підходи до формулювання навичок креативного письма

Креативне письмо зорієнтоване на процес, адже важливий не лише кінцевий продукт, а й сам процес написання. Письмо як процес – це не лінійний процес.

За Мартіном Фіксом, процес написання складається з трьох підпроцесів:

- Планування
- Формулювання
- Перегляд [36].

Ці підпроцеси можна деталізувати. На етапі планування можна використовувати методи та вправи для розвитку ідей (наприклад, мозковий штурм, зображувальні підказки, початки оповідань, різні матеріали для натхнення). Активується необхідний попередній досвід. Розвиваються ідеї,

групується, пригадується попередня інформація, ставляться цілі, формуються думки, учні обмінюються своїми ідеями під час групової роботи.

На етапі розробки відбувається самостійне написання без вказівок. Йдеться про вербалізацію: студенти шукають слова і складають речення або навпаки, обирають схеми речень і заповнюють словами.

На етапі доопрацювання перевіряють, чи досягнуті цілі, встановлені для тексту, де ще є помилки, невідповідності. Тут виправляють граматичні, синтаксичні помилки, а також неправильне вживання слів. Якість тексту перевіряють з погляду змісту та форми [36].

К. Спіннер у своїй доповіді розкриває принципи креативного письма. Перше, проблемне питання: студентів слід наділити «сміливістю» до незвичного і «зламати» їх звичні уявлення. Це стосується як мовної форми, так і змісту текстів [50, с.3]. Творча ситуація письма виникає лише тоді, коли перед студентами виникає проблемне питання, яке розходиться з їхніми звичними уявленнями і тому вони змушені розробити нові ідеї. Викладачу потрібно задуматися, як можна створити для студентів такі ситуації. Як приклад Спіннер наводить: самостійно вигадані слова, які не існують в мові, проблемні питання через зміст тексту, словесні подразники, які повинні бути вбудовані в історію, сюрреалістичні образи. Другий принцип креативного письма - це вираження. Під цим Спіннер розуміє, що студенти мають висловити щось особисте у своєму письмі. Досвід, спогади, страхи та бажання відіграють тут велику роль. Типовим стимулом для письма, який викликає особисті ідеї та почуття у студентів. Іншим методом є написання під музику. Студенти слухають музичний твір і потім пишуть вірш, опис або невелику історію на основі своїх уявлень, які виникають під час прослуховування. Виразні тексти можуть бути дуже особистими [50].

Третім знаком креативного письма є уява. Вдалим методом є подорож фантазії. Це працює так: студенти зручно сідають і закривають очі. Викладач

повільно, медитативним тоном читає текст. Потім студенти відкривають свої очі і пишуть історію [50].

Креативне письмо розвиває можливості вираження та форми комунікації студентів. Студенти створюють щось нове, активізують свою уяву та фантазію, так покращується їхня здатність до письма. Водночас розвивається евристична функція письма і формується соціальна компетентність студентів. Написання текстів збагачує словниковий запас учнів і їхні граматичні знання, адже слова об'єднуються, як цеглинки, у речення та текст. Креативне письмо сприяє соціальному навчанню: розвиває готовність до обговорень, терпимість, обмінюються світоглядами. В центрі уваги знаходиться студент зі своїми пошуками та експериментами, він має можливість виражати свої ідеї, самостійно, відповідально та креативно працювати з текстом.

Творчий у «креативному письмі» можна прирівняти до поетичного, фантастичного, уявного і вільного. Вільний від чого? Від змістових і фактичних обмежень. Звичайно, не кожне некреативне письмо є науковим, проте завжди некреативний письменник орієнтується на реалії, предмети та обставини суспільної дійсності. Якщо тема стосується чогось теоретичного та абстрактного, то хоч би й була важливою інтуїція, водночас вираження та форма аналізу не повинні неналежно виходити на перший план. Існують статті в наукових журналах, які є красивішими, ніж правдивими, отже, приносять більше естетичного задоволення, ніж пізнавального.

Звичайно, що процес письма не повинен бути безконтрольним процесом. Він повинен мати чітку мету і певні критерії залежно від завдання і тематики.

Важливо формулювати чек-листи, щоб була можливість контролювати процес написання тексту, і щоб критерії могли обговорюватися на уроках. Це відповідає навчально-психологічній діяльності, де свідоме навчання переважає над більш механічним [34].

1.3 Організаційні аспекти креативного письма

Креативне письмо – це творчий процес написання текстів. У певному сенсі, письмо – це ремесло, яке освоїти може будь-хто. Існує безліч методів і прийомів для творчого письма, адже викладати текст на аркуші паперу - цьому потрібно навчитися. Мета креативного письма полягає в тому, щоб зруйнувати бар'єри на шляху до письма та дати волю творчості під час написання текстів. У сучасному викладанні української мови як іноземної значущим є не лише знання граматики й лексики, але й розвиток творчих навичок письма. Коли студенти вивчають українську як іноземну, використання креативного письма може підвищити їх мотивацію, покращити комунікативні можливості та розвивати мовленнєву компетенцію. Варто дотримуватися певних організаційних аспектів.

1. *Креатив та порядок*

Варто використовувати інші методи креативного нотування, наприклад, мапування думок, картки різних кольорів або програмні системи для карток. За допомогою цього методу можна структурувати думки.

2. *Регулярність*

Те, що мова, а отже, і багатство власного мовлення, так би мовити, лежить на поверхні, відомо всім, однак цього недостатньо, адже навіть усвідомлення цього факту не допомагає розвиватися. Кожна навичка потребує підвищення обізнаності, тобто регулярного тренування. Габріеле Ріко (1991) дозволяла своїм студентам на початку кожного семінару писати вільно протягом трьох хвилин. Під час цього студенти писали маленькі тексти, іноді ж просто лише списки слів або їх кластери. Для Ріко важливим було пробудити власні думки студентів, незалежно від того: усно чи письмово [47].

3. *Виділяти важливе*

Необхідно визначити елементи, які важливі: вміння будувати речення, ставити питання, знати будову тексту, вміти користуватися словником, створювати конспекти, схеми, дотримуватися правил орфографії, правильно використовувати засоби милозвучності, достатній словниковий запас

4. Прослідковування процесу

Ідея створення портфоліо робіт не є новою, але вона ефективна для прослідковування учнем свого зростання. Маючи портфоліо, студенти зможуть повернутися до проєктів, які вони завершили та прослідковувати свій прогрес. Варто привчити студентів не поспішати нічого викидати: розумний художник зберігає свої альбоми ескізів. Адже в них містяться ідеї та натхнення, які потім можуть бути використані якимось чином.

5. Наступність

6. Співпраця

Написання текстів, крім індивідуальної роботи, повинні обов'язково мати спільну діяльність. Обмін досвідом з іншими студентами збагачує словниковий запас, вчить студентів аналізувати роботи один одного, помічати прогрес свій та своїх однокласників. Відпрацьовується вміння презентувати свою роботу: де також розкривається вміння комунікувати з іншими та вміння правильно подати та сприйняти реакцію слухачів [30].

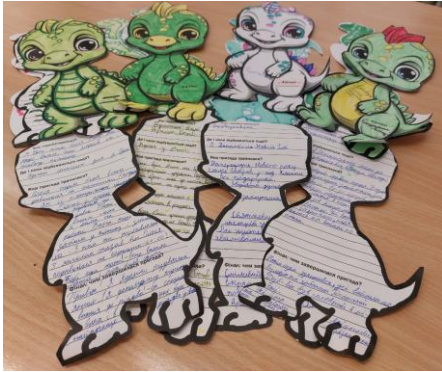
7. Оцінка та оцінювання

Звичайно, що постає питання: Як оцінити креативне письмо? Чи варто це робити? Петер Елбоу ще у 1973 році в своїй книзі «Писання без вчителів», яка є відмовою від традиційно визначеної ролі письма як документаційно-контрольного медіуму в рамках інституціональної освіти, запропонував замість оцінювання письмових робіт усні коментарі. На його думку, оцінювання має зосереджуватись на а) ступені ідентифікації автора з його/її потребою в спілкуванні (наскільки йому/їй зрозуміло, що він/вона хоче сказати?) та б) ефективності повідомлення, яке відчували слухачі (читачі) (що кому і як сказано?). Отже, на думку П. Елбоу оцінка повинна в цілому

демонструвати те, що було зрозуміло в сприйнятті і що не було зрозуміло [35]. На нашу думку, оцінювання повинно бути і ми в праві зробити його таким, щоб воно охоплювало всі потрібні нам аспекти. Критерії оцінювання мають бути зрозумілими як для вчителів, так і для учнів. Вони не повинні обмежувати індивідуальний характер прояву кожного учня, бути прозорими і чіткими, щоб учні могли провести рефлексію і самооцінювання. Для цього етапу рекомендуємо використовувати чек-листи, які розроблятимуться відповідно до вашого запиту: що ви хочете перевірити, на чому зосередитися та зробити акцент [35].

Метод кластерів був розроблений Габрієлою Ріко на основі відкриттів нейробіології, для отримання доступу до правої півкулі мозку через асоціації. Основне слово розміщують на порожній сторінці: «Це насіння, яке містить у собі все подальше зростання... з того моменту, коли це слово проникає у ваше образне мислення, воно притягує, як магніт, образи, почуття та відтінки почуттів, рядки пісень і віршів та ритмічно подібні речі, усе те, що ваша права півкуля мозку, яка шукає за зразками, асоціює з цим.» Ядро, ключове слово, оточене колом. Не слід зосереджуватись, а повністю розслаблено слідкувати за потоком зв'язків думок, швидко записувати ідеї, кожен в коло, кожне слово зв'язується лінією (стрілкою) з попереднім колом; нові асоціативні ланцюги знову безпосередньо з'єднуються з ядром. Не потрібно звертати увагу на порядок. Якщо не приходять жодні ідеї, можна самостійно стимулювати себе, малюючи пусті кола – виникає бажання їх заповнити. Раптово стає зрозуміло, про що хочеться писати – тоді просто перестають кластеризувати й починають писати. Немає правильного чи неправильного! Ріко рекомендує писати близько 8 хвилин, в будь-якому випадку не більше $\frac{1}{2}$ до $\frac{3}{4}$ сторінки. Мета – створити завершений короткий текст, з якого з кластера можна взяти тільки відповідні деталі. Зазначено, що не всі деталі повинні бути включені [47].

Переваги креативного письма для студентів-іноземців:

Мотивація. Коли студенти бачать, що можуть творити, а не просто виконувати шаблонні вправи, у них зростає інтерес до мови. Яскрава наочність, цікава форма подання завдання - це все стимул працювати далі.

Мовленнєва гнучкість. Студенти, які розвивають своє творче письмо, частіше використовують нову лексику, вчаться подавати свої власні ідеї, що сприяє збагаченню словникового запасу.

Комунікативна компетенція. У своїх текстах студенти не лише практикують граматику, а й стилістичні й жанрові особливості, що є важливо для оволодіння іноземною мовою.

Подолання страху «пустий аркуш». Студенти дуже часто бояться писати, бо не знають із чого розпочати. Творче писання подає вправи вже з готовим початком, банком слів чи опорним зображенням, що допомагає почати писати без страху

Кінець та початок

Студентам роздасте аркуші паперу, на яких написано два речення, не пов'язані один з одним за змістом. Перше речення - це початок, а друге закінчення майбутньої історії. Завдання: написати казку, історію за певний час, використовуючи ці речення. Виконуватися може як індивідуально, так і в парах.

Зразок картки для студентів

Напиши коротку казку або історію, де перше речення - початок, друге - кінцівка історії.
Свіжий хліб пахне особливо смачно вранці. Вечірні ліхтарі створюють відчуття казки у місті.

Наприклад: Свіжий хліб пахне особливо смачно вранці. Ліхтарі заходять в пенumbру і пригортають смачну витину.

Напиши коротку казку або історію, де перше речення - початок, друге - кінцівка історії.
Маленький песик весело бігав за м'ячиком. Уночі зорі сяяли так яскраво, що було видно навіть далекі сузір'я.

Що бачу, те й пишу

Вправа має на меті формувати в студентів уміння спостерігати за мовою у зв'язку з навколишнім світом. Розглядаючи зображення, учні вчаться поєднувати зорове сприйняття з мовленнєвою діяльністю: добирати слова, що називають предмети (іменники), ознаки (прикметники) та дії (дієслова). Такий підхід активізує мислення, збагачує словниковий запас.

Зразок картки для студентів

Що бачу, те й пишу

Уважно розглянь зображення та виконай завдання

Вислови усі спостереження, які бачиш на малюнку	Вислови усі дієслова, які бачиш на малюнку
Вислови усі прикметники, які бачиш на малюнку	Вислови усі речення в стилі малюнка

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм хочеться

Креативне письмо – це не просто додаткові вправи для занять, а важлива складова навчання, яка активізує мовлення, вміння письмово висловлювати свою думку, самовиражатися.

Висновки до розділу 1

Підсумовуючи, можемо сказати, що креативність можна розвивати, адже «це риса особистості, яку мають всі люди, і яку може бути розвинуто у кожної людини». Креативність сприяє відкритості, контрольованій спонтанності, розвиває фантазію, уяву, мотивацію до досягнень, здатність до контакту і комунікації.

У сфері освіти «креативне письмо» – це навчання самостійно формувати і обґрунтовувати свої думки і ідеї письмово, тобто бути творчою особистістю. Студенти не просто опрацьовують інформацію, вони використовують свою уяву для висловлення емоцій, і створюють нові, незвичні речі або подають існуючі ідеї по-новому.

Креативне письмо зорієнтоване на процес. Воно активує навички та вміння, знання та досвід, дозволяє учням усвідомити свою цілісність. Студенти мають свободу пробувати свої ідеї, розвивати свої думки.

Творче письмо ґрунтується на трьох принципах: проблемне питання (перед студентами виникає проблемна ситуація, яку потрібно розв'язати), вираження (студенти мають висловити в письмі щось своє: досвід, спогади, бажання, мрії), уява (розвиток фантазії, вигадані слова, історії).

Креативне письмо розвиває можливості вираження та комунікації учнів. Створюючи вільні тексти за допомогою підказок, опорних слів, студенти створюють свої тексти, активізують свою уяву і фантазію. Це покращує їхні практичні навички. Водночас розвивається евристична функція письма та соціальна компетентність студентів. Процес створення текстів збагачує словниковий запас та їхні граматичні знання.

РОЗДІЛ 2

СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЄКТУ «ПОСІБНИК З КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ»,

2.1. Ідейно-смісловий задум, цільова аудиторія і матеріали посібника

Практична потреба у створенні такого посібника виникла з особистих педагогічних спостережень. У процесі роботи з учнями помічала, що частина учнів має труднощі у написанні текстів: школярам важко структурувати думки, будувати завершенні тексти, підбирати слова для вираження своїх думок. Це спонукало мене шукати шляхи мотивації та залучення учнів до письма. Під час опрацювання іноземної літератури натрапила на методiku креативного письма - методика, що поєднує творчість, емоційну залученість та мовну практику.

Однак посібників, які б мали готові завдання і практичні поради, на жаль, не знайшла. Саме тому, коли постало питання з вибором теми магістерської, обрала самостійно написати підручник та адаптувати його для потреб тих, хто вивчає українську мову як іноземну.

Ідейний задум посібника полягає у створенні системного практичного ресурсу для викладачів, які прагнуть розвивати в студентів навички креативного письма. Посібник орієнтований на формування здатності студентів вільно, усвідомлено та творчо висловлювати свої думки українською мовою. Основний акцент зроблено на поєднанні мовної компетентності з розвитком уяви, вмінням структурувати текст, працювати з художнім образом, асоціативним мисленням.

Посібник побудований умовно за блоками вправ, кожен з яких акцентує увагу на відпрацюванні однієї письменийцької навички. Умовно можна виділити такі блоки:

- ## Пиши 1 хвилину
- На початку заняття для розминки можна використовувати картки з підготовленими питаннями чи темами. Вмикати секундомір на 1 хвилину. Вправа сприяє активізації мозку та має практичну навичку: швидко і якісно будувати речення. На початковому етапі варто використовувати легкі, прості теми. З часом можна ускладнювати
- ### Зразок карток для студентів
-

Опиши свою улюблену ігру.

Опиши свої улюблені розваги.

Опиши осінній тиждень.

Опиши котика.

Які три речі роблять тебе щасливим? Чому?

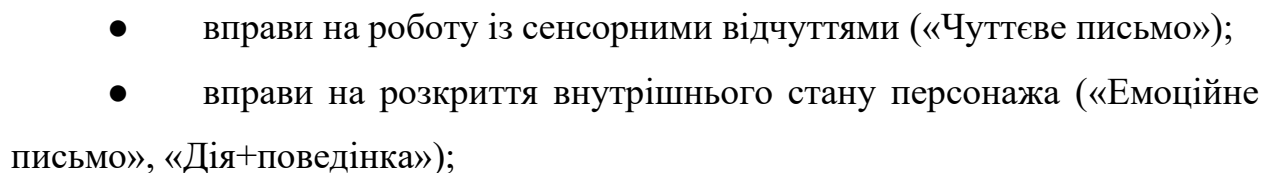
Які найкращі мисливці в тебе були?

Яким вигаданим персонажем ти б хотів бути?

Який найкращий день тижня? Чому?

“Чуттєве” письмо

Використання сенсорних образів, діалогу та дій чи поведінки. Використання п'яти органів чуття – зору, слуху, нюху, дотику та смаку – у письмі допомагає створювати яскраві сенсорні образи, які занурюють читача в сцену. Студентам потрібно передати кожну з наступних ідей щодо ситуації, використовуючи принаймні два типи сенсорних деталей для викидання образів.

Зразок картки для студентів

Опиши кожну із ситуацій, використовуючи свої сенсорні відчуття: запах, звук, дотик, смак

В метро було спекотно. **Наприклад:** Я відчувала неприємний запах.

На Хрещатику було людно. **Наприклад:** Скрізь чула голоси людей і музику.

Парк був страшний. **Наприклад:** Я чула дивні звуки.

Отель був комфортним. **Наприклад:** Сніданок був дуже смачний.

Емоційне письмо

Опис, включаючи мовні особливості та пунктуацію, може розкривати емоції та наміри персонажів, не висловлюючи їх безпосередньо. Студенти мають написати репліки до діалогу, щоб ефективно «показати» кожну з наступних ідей чи емоцій, але не вживаючи слова, які означають цю “емоцію”

Зразок картки для студентів

Опиши емоції, але не називай їх

Недовіра. **Наприклад:** А ти впевнений?

Відчай. **Наприклад:** Я не знаю, як виправити цю ситуацію.

Лінь. **Наприклад:** Нічого сьогодні не буду робити.

Прагнення догодити. **Наприклад:** Зробимо так, як ти хочеш.

- вправи, спрямовані на побудову сюжету («Кінець та початок», «Кинь історію», «Дивний сон», «Щоденник осіннього листка»);

Кинь історію

Вправа “Кинь історію” сприяє активізації креативного мислення, адже послідовна може бути досить незвичною. Потрібен кубик та нарисувальна карта. Кубик кожен студент кидає 3 рази. Перший кидок – персонаж, другий – проблема, третій – місце дії. Студенти можуть писати історію самостійно або в парах. Записувати зошит або використовувати шаблон.

Зразок картки для студентів

Наприклад: Гігантський пес бачить моторошну відому в темному лісі

	Персонаж	Проблема	Місце дії
1	Щасливий іскрометальник	Ість отруйну яблуку	на Місяці
2	Гігантський пес	переслідують бджоли	на космічному кораблі
3	Злий привид	знаходить летючу рибу	у космічному просторі
4	Розумний детектив	стає заручником в будинку	у вечір
5	Хоробий пожежанин	бачить моторошну відому	в темному лісі
6	Голодний ведмідь	втікає від світла	в пустелі

Щоденник осіннього листка

Вести щоденник – цікава і корисна річ, а якщо підключити увагу і фантазію – може виникнути цікавий і креативний твір.

Зразок картки для студентів

Один мій день...

Спочатку можна студентам дати речення, які вони мають продовжити:

Наприклад:

- Одного ранку для листопада...
- Якого надіслав вітер і похолод...
- Якийсь листочок побігав...
- Якому сонцю спалося, коли...
- Листопад показався мені...
- Коли сонце сонвалося, він...
- А настане листопад дозволить, що...

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм захочеться

Побудова розповіді за картинками

Студенти описують зображення за поданою інструкцією. Вправу можна виконувати в парах або індивідуально. Після написання можна презентувати.

Зразок карток для студентів

ІНСТРУКЦІЯ

1. Уявіть розповідь картинку
2. Що він або небажаний на картинці?
3. Як відбувається подія?
4. Що робить герой або що відбувається на картинці?
5. Який настрій у героя? Як це як програти/розкрити?
6. Що могло статися до цієї миті і що буде далі?

Ключові питання можна змінювати в залежності від того, яке зображення потрібно описати.

- вправи на стилістичне удосконалення тексту: робота з прислівниками, прикметниками («Синонімічна заміна», «Доповни речення»);

Доповни речення

Вправа спрямована на закріплення частини мови, яка вивчалася. Студентам потрібно доповнити речення словами, які вони підберуть самостійно або можуть скористатися довідкою.

Зразок карток для студентів

Доповни речення

Використай слова, які ти вже знаєш, або використай слова з довідки. Заповнюй кожну картку.

Наприклад: Сонячне проміння – Сонячне проміння грає на квітах.

Доповни речення	Доповни речення
Зелене лузі шумить трава.	
Хмарки в блакитному небі співають пташки.	
По небу пливають легенькі хмарки.	
Річка весело біжить поміж камінців.	
На схилі розліглася велика дуби й клени.	
Ліс неймовірно пахне хморою та квітами.	
У траві стрибають маленькі коники.	
Повітря свіже й пахне вранішньою росою.	
У душі панує тиша й спокій.	

Довідка: прохолодне, ранкова, гомонить, грайливо, синьому, линути, невагом, стояти, мчить, чудово.

Синонімічна заміна

Редагування тексту: заміна слів синонімами. На початковому етапі студентам можна давати слова-підказки в довідці. Коли студенти попрацюють, можна ускладнити завдання: дати текст і словник, для самостійного пошуку синонімів.

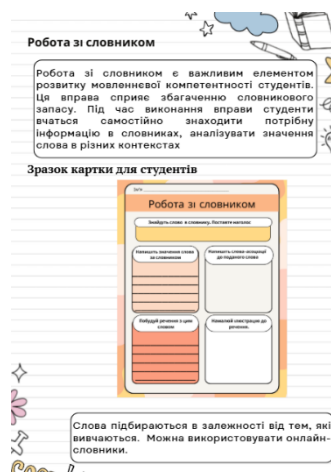
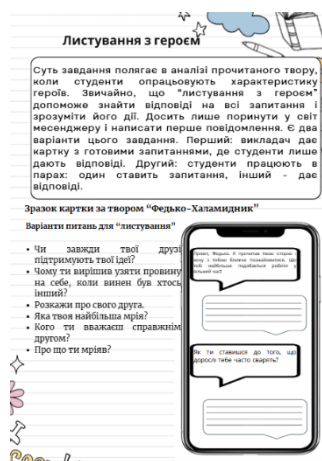
Зразок картки для студентів

Прочитай текст. Заміни виділені слова синонімами з довідки.

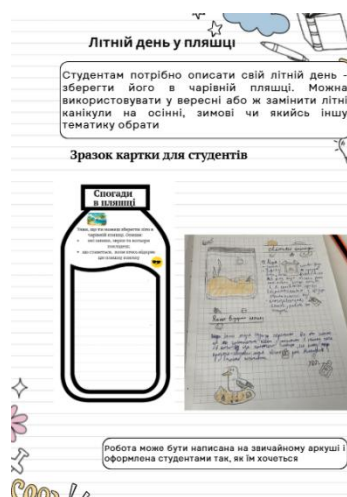
На зеленому лузі шумить трава. Сонячне проміння весело грає на квітах. У блакитному небі співають пташки. По небу пливають легенькі хмарки. Річка весело біжить поміж камінців. На схилі розліглася велика дуби й клени. Ліс неймовірно пахне хморою та квітами. У траві стрибають маленькі коники. Повітря свіже й пахне вранішньою росою. У душі панує тиша й спокій.

Довідка: прохолодне, ранкова, гомонить, грайливо, синьому, линути, невагом, стояти, мчить, чудово.

- комунікативно-аналітичні вправи: робота з готовими текстами, аналіз прочитаного («Листування з героєм», «Літературна піца», «Міфічні кадри», «Робота зі словником»)

Кожна вправа містить методичний коментар та рекомендації щодо виконання, можливі варіанти диференціації та приклади студентських робіт.

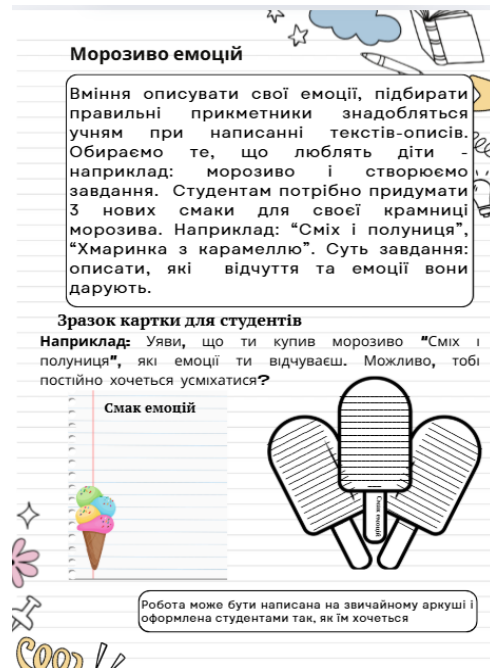
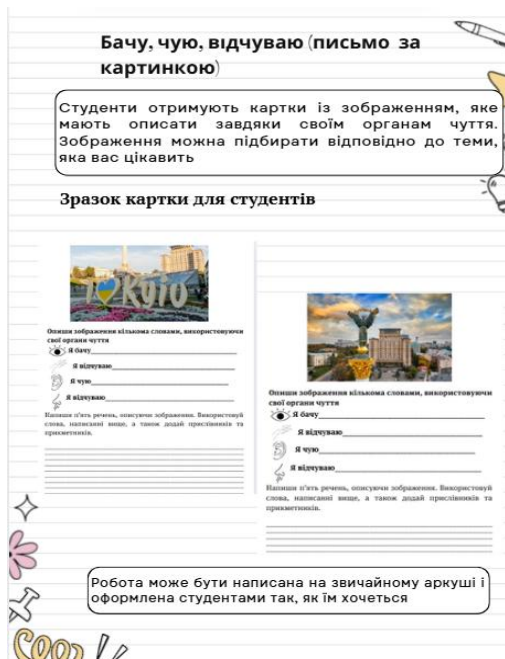

2.2. Класифікація та призначення вправ

Вправи, подані в посібнику, можна класифікувати за їхнім дидактичним призначенням: побудова сюжету, розвиток образності, емоційне розкриття героїв та їх характеристика, стилістична корекція і всі загалом - розвиток креативного, образного мислення.

Вправи на розвиток образності. «Чуттєве письмо», «Бачу, чую, відчуваю», «Морозиво емоцій» – вправи, які сприяють активізації п'яти

органів чуттів, за допомогою яких відбувається робота над (з) текстом. Виконуючи ці вправи, студенти вчаться описувати ситуації через сенсорні деталі, розвивають навичку спостережливості та перенесення візуального образу в словесний опис, поповнюють словниковий запас та вчаться пов'язувати абстрактні емоції з конкретними об'єктами.

Вправи на емоційне розкриття героїв та їх характеристика.

«Емоційне письмо», «Дія+поведінка», «Листування з героєм» — вправи, які спрямовані на розкриття емоційного стану героя, його поведінки, аналізу прочитаного твору через діалог з героєм. Виконуючи ці вправи, студенти практикуються в написанні непрямой характеристики персонажа (пишуть речення про емоції, але не називають їх), вчаться робити самостійні висновки про внутрішній стан героя (нудьга, закоханість), поглиблюють розуміння дій героя, його вчинків, застосовуючи навичку діалогу.

Дія+поведінка

Опис дій та поведінки персонажів може ефективно передати їхні емоції та риси особистості, дозволяючи читачам зробити висновок про їхній внутрішній стан та особисті якості. Студентам потрібно написати короткий опис, щоб «показати» кожну з наступних емоцій через дії чи поведінку.

Зразок картки для студентів

Нудьга	Наприклад: Вечір, а я не знаю чим зайнятися. Читати не хочу, фільм дивитися тож.
Сум	Наприклад: Сергійко загубив улюблену машинку. Вже обшукав усе, а її немає.
Самотність	Наприклад: Мій друг поїхав до бабусі і я залишився у місті сам. З ким я піду на футбол?
Злість	Наприклад: Ти розбив мою улюблену чашку!

Літера-слово-текст

Студенти поділяються на групи. Отримують фрагмент завдання підготовленого листа чи записки. Спочатку студенти читають його та обговорюють, діляться своїми думками. Потім потрібно описати причини написання цього листа або написати лист у відповідь.

Зразок картки

Прочитай фрагмент листа.
Учора я був цілий день у місті й хочу розказати декілька новин. В центрі відкрили нову бібліотеку: світлу, простору, з великими вікнами. Там дуже затишно, можна сісти в крісло і почитати. Я зайшов на кілька хвилин, але затримався на годину. Купив декілька книг. Дорогою зустрів знайомого. Ми давно не бачилися. Одна новина мене засмутила. Він поділився своїми планами...
Подумай, яка новина могла засмутити героя. Продовж лист своїми думками.

Розширення

Студенти отримують картки з текстом. Суть завдання полягає в додаванні певної частини мови: прислівників, прикметників. Також можна додати: написати продовження

Зразок картки

Прочитай текст. Доповни текст прислівниками та прикметниками з довідки. Допиши продовження історії, яка матиме пригодицький мотив.
Я прокинулася... і подивилася у вікно. На вулиці випав сніг. Древа стояли... Вітер... хитав гілки. Люди йшли дорогою. Біля школи гралися... діти. Собака біг за хлопчиком. Птахи... сиділи на даху. Я одягнула куртку і вийшла надвір.
Довідка: перший, веселі, рано, легенько, холодний, сонні, маленький, швидко, тихо, теплу, білі.

Вправи на стилістику та мовленнєву компетенцію. «Синонімічна заміна», «Розширення», «Діалог за картинкою», «Пиши 1 хв», «Картки з підказками», «Банк слів – текст» – вправи, де студенти вчаться редагувати вже написаний текст, створювати свої на основі поданого банку слів чи зображення. Робота з цими вправами розширює словниковий запас слів, вчить аналізувати текст та підбирати слова, які робитимуть текст милозвучним та образним, сприяють активізації мозку та формують практичну навичку швидко і правильно будувати.

Банк слів – текст

На підготовчому етапі студент отримують картку з темою та банком слів (опорні слова, на яких будував студенти самостійно заповнюватимуть банку слів і потім писатимуть текст. Завдання можна варіювати:
1. На місці ілюстрації кріпити зображення, яке мають описати
2. В банк слів давати слова тієї частини мови, яку потрібно закріпити

Зразок картки для студентів

Різдво 	Прогулянка Києвом
--	---

Діалог за картинкою

Студенти отримують картки із зображенням та описом завдання. Зображення варто підбирати в залежності від теми, яка подобається вам чи студентам

Зразок картки для студентів

 Завдання: Використовуючи кожен з наведених слів, напиши діалог між двома друзями. Що вони обговорюють? Напиши діалог, який вони ведуть.	 Завдання: Використовуючи кожен з наведених слів, напиши діалог між двома друзями. Що вони обговорюють? Напиши діалог, який вони ведуть.
---	--

Етикетні фрази: Привіт. Доброго ранку. Як справи? Як почиваєш? Що нового?

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм хочеться. Завдання можуть виконувати в парх

Вправи на побудову сюжету. «Кинь історію», «Кінець та початок», «Дивний сон», «Літера-слово-текст», «Секретний напій» тощо – вправи, які допомагають створити власну історію або дописати вже наявну. Ці вправи розвивають креативне мислення (випадкове визначення ключових елементів сюжету, створення історії, де перше і останнє речення не пов'язані між собою), сприяють подоланню страху чистого аркуша (початок історії та візуалізація є), стимулюють розвиток уяви та фантазії через створення унікальних, несподіваних сюжетів.

Розповідь за опорними питаннями

Студенти отримують картки з переліком можливих тем та запитаннями, на які вони мають відповісти

Зразок картки для студентів

Обери тему:

- Київський транспорт
- Київ – столиця України
- Історичні пам'ятки

Київський транспорт

Дай відповідь на запитання у 3-х реченнях

Як називається транспорт у Києві?	Як ти знаєш назву цього транспорту?
Який транспорт ти найчастіше бачиш на вулицях Києва?	Чому саме цей транспорт найчастіше бачиш на вулицях Києва?
Як би ти описав свою улюблену поїзду в метро?	

Що бачу, те й пишу

Вправа має на меті формувати в студентів уміння спостерігати за мовою у зв'язку з навколишнім світом. Розглядаючи зображення, учні вчаться поєднувати зорове сприйняття з мовленнєвою діяльністю: добирати слова, що називають предмети (іменники), ознаки (прикметники) та дії (дієслова). Такий підхід активізує мислення, збагачує словниковий запас.

Зразок картки для студентів

Що бачу, те й пишу

Уважно розглянь зображення та вибери заголовок

Напиши 3 речення, що описують зображення	Напиши 3 речення, що описують зображення
--	--

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм захочеться

Секретний напій

Студенти крутять колесо тричі і таким чином визначають, хто їхній герой, де відбувається подія та який чарівний предмет допомагає герою. Шаблони у вигляді стаканчика

Зразок картки для студентів

Колесо визначення:

- Герой: Злісний, Добрий, Злий, Хороший, Поганый, Хороший
- Подія: Злісний, Добрий, Злий, Хороший, Поганый, Хороший
- Предмет: Злісний, Добрий, Злий, Хороший, Поганый, Хороший

Секретний напій

Наповнення посібника має комплексний підхід до навчання письма, виходячи за рамки традиційних репродуктивних завдань. Викладачі,

Розвиток образного мислення

Студенти повинні пояснити як вони розуміють словосполучення. Спочатку пишуть слова-асоціації, потім речення. Кінцевий етап – створення предметного зображення – ілюстрації.

Зразок карток для студентів

Спочатку напиши слова-асоціації, потім речення. Кінцевий етап – створення предметного зображення – ілюстрації.

Теплий дощ

Осінь ліс

використовуючи підручник у своїй роботі:

1. Формують в студентів цілісну мовленнєву компетенцію. Вправи розширюють не лише граматичні й лексичні знання, а й здатність їхнього творчого використання для написання власних, оригінальних текстів.

2. Розвивають критичне та аналітичне мислення. Вправи вчать студентів інтерпретувати приховані мотиви, підтексти, що сприяє кращому, повноцінному сприйняттю художнього тексту.

3. Підвищують мотивацію до вивчення мови через гейміфікацію. Використання елементів гри («Кинь історію»), візуальних карток («Картки з підказками», «Банк слів – текст»), екскурсій («Спостерігаю-записую-пишу») роблять навчання захоплюючим та знижує рівень тривожності в студентів.

4. Сприяють усвідомленому володінню мови. Вправи на редагування, доповнення текстів активізують словниковий запас учнів, змушують студентів свідомо підбирати слова для образності і емоційності тексту.

Практичний посібник є чудовим інструментом для викладачів, який допоможе реалізувати комунікативно-діяльнісний підхід у навчанні креативного письма та забезпечити перехід студентів від репродуктивного до продуктивного рівня володіння українською мовою.

Висновки до розділу 2

Практичний посібник з креативного письма адресований викладачам української мови як іноземної, аспірантів, магістрантів, які вивчають українську мову як іноземну.

Матеріали посібника можна використовувати як для очного навчання, так і онлайн. Вправи сприяють соціальному навчанню учнів: розвивають готовність до обговорень, толерантність, вміння обмінюватися досвідом.

Наповнення посібника виходить за рамки традиційних завдань, тому формує в студентів цілісну мовленнєву компетенцію, критичне та аналітичне мислення, письмо стає вмотивованим, через гейміфікацію, теми підібрані для свідомого вивчення мови та деякі із вправ містять інформацію, опорні слова, які пов'язані з Києвом, традиціями України, що сприяє кращому знайомству студентів з країною.

Кожна вправа містить методичний коментар з поясненням, зразок робочих аркушів для студентів. Такі вправи розвивають письмову навичку, вчать студентів виражати свої думки письмово. Студенти знаходяться в центрі уваги зі своїми пошуками вирішення поставленої проблеми, вони мають можливість висловлювати свої ідеї, самостійно, відповідально та креативно працювати з мовою. Студенти діють, користуються словниками, обговорюють, записують обговорене. Вони переходять від споживачів інформації до активних учасників. Творче письмо розвиває автономне навчання.

ВИСНОВКИ

1. Збільшення інтересу до вивчення української мови іноземцями сприяє розвитку методики навчання української як іноземної і спонукає вчителів до створення і використання якісного забезпечення на уроках з іноземцями. Практичний посібник є ефективним навчальним ресурсом, який допомагає розвивати комунікативні і мовленнєві компетенції.

2. Було проведено комплексне дослідження теоретичних засад, методичних підходів і практичних аспектів формування навичок креативного письма в учнів-іноземців, завдяки чому було розроблено практичний посібник. Він стане ефективним інструментом для вчителів, які зможуть розвивати у своїх студентів не лише мовну, а комунікативну, емоційно-ціннісну, творчу компетентності.

3. Сучасним студентам, які вивчають українську як іноземну, часто складно самотійно писати тексти. Це викликає потребу у методичних засобах, які поєднали б мовну практику із творчими підходами, що здатні зацікавити й мотивувати студентів. Практичний посібник з креативного письма містить матеріали, які розвивають потрібні навички та вміння, сприяють розвитку креативності, критичного мислення.

4. Використання креативного письма у процесі навчання української мови сприяє ефективному розвитку особистісного потенціалу учнів, підвищує їх мотивацію та формує стійкі навички письмового мовлення.

5. Розроблений практичний посібник має методичну цінність, адже надає викладачам конкретні, апробовані інструменти організації навчального процесу, який поєднує лінгвістичні, когнітивні та творчі підходи.

6. Матеріали проєкту пройшли апробацію й мають позитивні відгуки. Запропоновані завдання, робочі аркуші можуть бути використані у навчальному процесі іноземних студентів, які вивчають українську мову.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійко І. Ф. Зарубіжні методичні концепції навчання іншомовного писемного мовлення та їх застосування в українському ВНЗ. *Іноземні мови*. 2001. № 3 С. 22–25.
2. Антонів О. Українська мова для іноземців : модульний курс : навчальний посібник / Антонів О., Паучок Л. Київ : Фірма «ІНКОС», 2012. 268 с.
3. Балинська Діана Творчий підхід [П'ять вправ, які допоможуть розвинути креативне письмо у дітей / NV/](#) Дата звернення 09.11.2025
4. Близнюк Л. М. Креативне письмо як засіб мотивації студентів до вивчення іноземної мови. *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки*. Філологічні науки. 2007. № 3. С. 28–32.
5. Булка Н. І. Креативність і соціальна компетентність. Практична психологія та соціальна робота. 2001. № 10. С. 46–49.
6. Гладка О. В. Навчання креативного письма на заняттях з іноземної мови як засіб формування комунікативної компетенції студентів. Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. Кривий Ріг: КПІ КНУ, 2012. Вип. 34. С. 43–436.4.
7. Гладка О. В. Формування письмової комунікативної компетенції студентів засобами технології креативного письма. Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: зб. наук. праць. Херсон, 2012. Вип. №1(6). С. 265–268.5.
8. Гусак Т., Циганок З. Емоційний фактор при вивченні іноземних мов *Рідна школа*. 2002. № 6. С. 71–72.
9. Гусак Т., Циганок З. Емоційний фактор при вивченні іноземних мов *Рідна школа*. 2002. № 6. С. 71–72.
10. Донченко Т. Вивчення фонетики української мови студентами-іноземцями Теорія і практика викладання української мови як іноземної

- : зб. наук. праць. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка. 2010. Вип. 5. – С.75-81
11. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання Наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. Київ. Ленвіт, 2003. 273 с.
 12. Зінссер Вільям Як писати добре. Класичний посібник зі створення нехудожніх текстів/ пер. з анг. Дмитро Кожедуб. 5-те вид. Київ: Наш формат, 2024. 296 с.
 13. Козелко І. Вивчення фонетики в іншомовній аудиторії Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка. 2015. Вип. 11. С.126-130.
 14. Кривчикова Г. Ф. Інтерактивне навчання іншомовного писемного мовлення студентів мовних спеціальностей. *Іноз. мови*. 2002. № 3. С. 17–20.
 15. Мазурик Д. Критерії визначення рівнів володіння українською мовою як іноземною Теорія і практика викладання української мови як іноземної: зб. наук. праць. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка. 2009. Вип. 4. С. 27-34.
 16. Малига О.О. Підвищення ефективності навчально-виховного процесу з допомогою інтерактивного навчання. *Англійська мова та література*. 2010. № 2. С. 5-6
 17. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підруч. 2-ге вид., випр. і переробл. За ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.
 18. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія та практика: підручник для студ. під ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ. Ленвіт, 2013. 590 с.
 19. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці). Навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2018. 285 с.

- 20.Окунькова Л.О. Креативне письмо як ефективний спосіб індивідуального навчання англійській мові Л.О.Окунькова, Д.А.Карасова, Є.О.Окунькова Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Філологічні науки. 2020. №3 (334) лютий. С.191 – 195.
- 21.Палінська О. Крок-2 (рівень В1). Українська мова як іноземна : книга для студента. Львів : Дон Боско, 2014. 160с.
- 22.Пелішенко О. С. Навчання письма в контексті комунікативного підходу в середній школі Методика викладання іноземних мов: наук.-метод. Збір. Вип. 25. Київ: Ленвіт, 1996. С. 96–100.
- 23.Пєхота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. та ін. Освітні технології: навч.-метод. посіб. Київ: А.С.К. 2003. 255 с.
24. Портал української мови та культури URL: [КРЕАТИВНІСТЬ - тлумачення, орфографія, новий правопис онлайн](#) (дата звернення 29.08.2025)
- 25.Словотвір URL: [Креативне письмо - Як перекладається слово Креативне письмо українською - Словотвір](#) (дата звернення 29.08.2025)
- 26.Титаренко Марія Не музи, а м'язи. 50 вправ із творчопису. Київ: Лабораторія, 2023. 360 с.
- 27.Харцій О. М. Значення креативності в освіті: Навчальний посібник. Харків: Основа 2008. 189 с.
28. Baurmann, Jürgen: Aufsatzunterricht als schreibunterricht. Für eine neue grundlegung des schreibens in der schule. In: Praxis Deutsch 101 1990. S. 7–12.
- 29.Beno, Eszter: Kreatives Schreiben im DaF-Unterricht. Schreiben zu und nach literarischen Texten - In: Neue Didaktik 2011. S. 79-96
- 30.Bleich, David: Know and Tell: A Writing Pedagogy of Disclosure, Genre, and Membership. Ports mouth, NH: Heinemann 1998

31. Bleich, David: *Writing With: New Directions in Collaborative Teaching, Learning, and Research*, with Sally Barr Reagan and Tom Fox, SUNY 1994
32. Bohn R. Schreiben. In Hinrichs G., Riemer C. (Hrsg.), *Einführung in die Didaktik des Unterrichts Deutsch* als
33. Borgmann, Jutta: *Kreatives Schreiben – Neue Zugänge zu einer alten Kulturtechnik. Beispiele aus der universitären Praxis*. In: *Sprache und Literatur* 25. 1994, S. 56–68
34. Butor, Michel. *Répertoire V*. Paris: Editions de Minuit, 1982
35. Elbow, Peter: *Writing Without Teachers*. New York und Oxford: Oxford University Press 1973 und 1998
36. Fix, Martin *Texte schreiben. Schreibprozesse im Deutschunterricht*. UTB Verlag, Schöningh. 2006.
37. *Fremdsprache*. Band 1. Baltmannsweiler: Schneider Verlag, 1994. S. 103–127.
38. Grell J. *Unterrichtsrezepte*. Weinheim, Basel: Beltz Verlag, 1993.– S. 330.
39. Hornung, Antonie: *Einen Vorgang beschreiben. Wie automatisches Schreiben Aufsätze verändert*. In: *Praxis Deutsch* 119 (1993), S. 48–5
40. Kast B. *Fertigkeit Schreiben. Fernstudieneinheit 12*. Berlin: Langenscheidt, 1999. S. 232.
41. Kreisel, Marina: *Schreiben als Überarbeiten. Anmerkungen zu einem nicht ganz neuen Thema*. In: *Der Deutschunterricht* 47 (1994) H. 5, S. 237–245
42. Moser, Sarah: *Kreativität der Psychologie. Studienarbeit* 1. Auflage 2007
43. Müller, Klaus: *Wege konstruktivistischer Lernkultur*. In: ders. (Hrsg.): *Konstruktivismus. Lehren Lernen – Ästhetische Bildung*. Neuwied 1996
44. Peter Söllinger in: *Deutsch HS, Kommentarheft 2*, 1. Aufl., Wien 1988. S. 70
45. Pommerin, Gabriele: *Kreatives Schreiben im Rahmen interkultureller Erziehung*. In: U. Abraham/ O. Beisbart/H. Holoubek (Hrsg.): *LUSD (Bamberger Schriftenreihe zur Deutschdidaktik)*, Heft 7/1995. S. 7–65

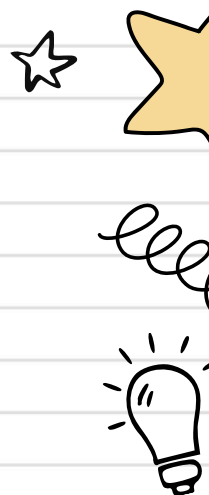
- 46.Portmann-Tselikas, Paul: Argumentative Texte schreiben. In: *ide* 4, 1997, S. 23–42
- 47.Rico, Gabriele L.: *Pain and Possibility: Writing Your Way Through Personal Crisis*. Los Angeles: Tarcher/Putnam 1991.
- 48.Rico, Gabriele: *Garantiert schreiben lernen. Sprachliche Kreativität methodisch entwickeln – ein Intensivkurs auf der Grundlage der modernen Gehirnforschung*. Reinbek 1984.
- 49.Schreiter I. *Schreibversuche: kreatives Schreiben bei Lernern des Deutschen als Fremdsprache*. München: Iudicium, 2002. S. 234.
- 50.Spinner, Kaspar H.: *Kreativer Deutschunterricht. Identität-Imagination Kognition*. Kallmeyer Klett Verlag, Seelse. 2006.
- 51.Spinner, Kaspar H.: *Poetisches Schreiben und Entwicklungsprozeß*. In: *Der Deutschunterricht* 34 1982. H. 4, S. 5–19

ДОДАТКИ

1. *Додаток А.* Майстерня креативного письма. Посібник із креативного письма для викладачів, аспірантів, магістрантів

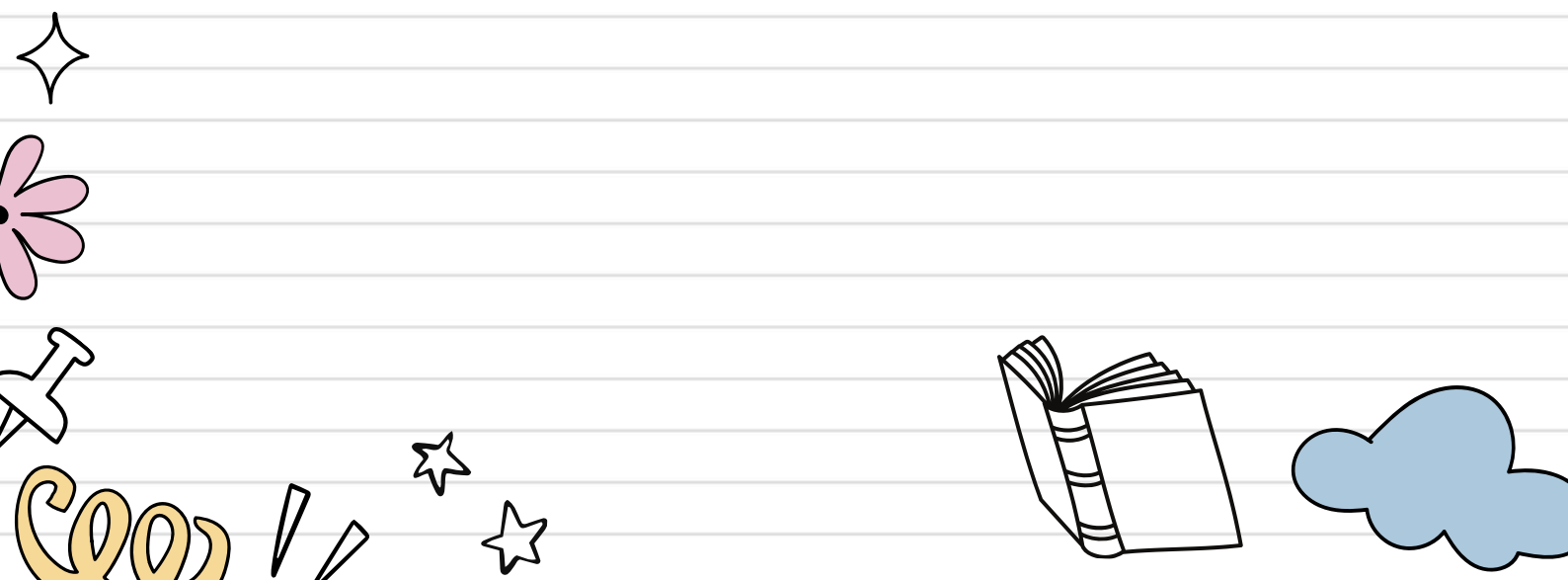

Кравченко Альона Володимирівна

МАЙСТЕРНЯ КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА

Посібник із креативного письма
для викладачів, аспірантів,
магістрантів

Посібник призначений для викладачів української мови як іноземної, аспірантів, магістрантів. У посібнику подані вправи для розвитку творчого мислення, уяви та мовленнєвої компетентності. Матеріали посібника спрямовані на розвиток креативного мислення, творчого підходу до побудови текстів - від коротких описів до художніх оповідань та казок. Посібник побудований за блоками, кожен із яких акцентує увагу на відпрацюванні індивідуальних письменницьких навичок.

Практичний посібник - чудовий інструмент для викладачів, який допоможе реалізувати комунікативно-діяльнісний підхід у навчанні креативного письма та забезпечити перехід студентів від репродуктивного до продуктивного рівня володіння українською мовою.

ЗМІСТ

1. Вправи на розвиток монологічного мовлення

- 1.1. Пиши 1 хвилину
- 1.2. Картки з підказками
- 1.3. Картки з підказками та Q-кодами
- 1.4. Діалог за картинкою

2. Вправи на роботу із сенсорними відчуттями

- 2.1. Емоційне письмо
- 2.2. Чуттєве письмо
- 2.3. Морозиво емоцій
- 2.4. Бачу, чую, відчуваю

3. Вправи на розкриття внутрішнього стану персонажа

- 3.1. Дія+поведінка
- 3.2. Листування з героєм

4. Вправи на стилістичне удосконалення тексту

- 4.1. Доповни речення
- 4.2. Склади речення
- 4.3. Розширення
- 4.4. Синонімічна заміна

5. Комунікативно-аналітичні вправи

- 5.1. Міфічні кадри. Опрацювання готового тексту
- 5.2. Літературна піца. Аналіз прочитаного
- 5.3. Робота зі словником
- 5.4. Що бачу, те й пишу

6. Вправи на побудову сюжету

- 6.1. Словесна асоціація
- 6.2. Кінець та початок
- 6.3. Літера-слово-текст
- 6.4. Кинь історію 1

ЗМІСТ

- 6.5. Кинь історію 2
 - 6.6. Секретний напій
 - 6.7. Казка за опорними питаннями
 - 6.8. Літній день у пляшці
 - 6.9. Щоденник осіннього листка
 - 6.10. Текст за 6 хвилин
 - 6.11. Побудова розповіді за картинками
 - 6.12. Банк слів - текст
 - 6. 13. Побудова історії за поданим початком
 - 6.14. Спостерігаю - записую - пишу
 - 6. 15. Розповідь за опорними питаннями
 - 6.16. Дивний сон
-
-
-
-

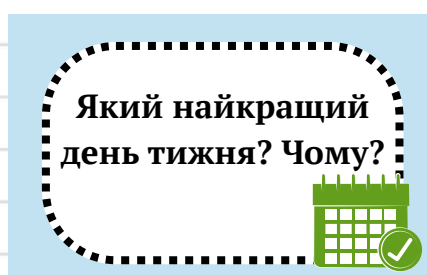
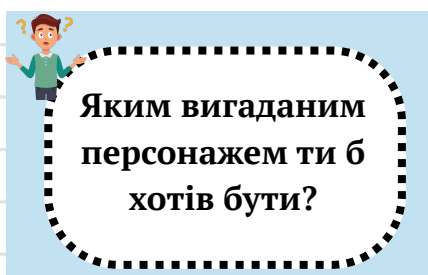
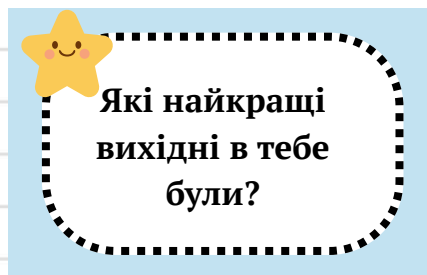
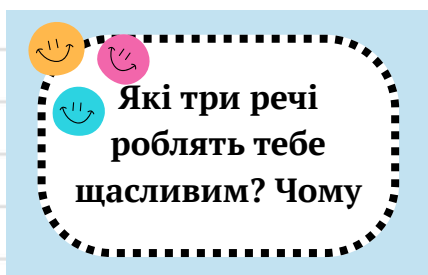
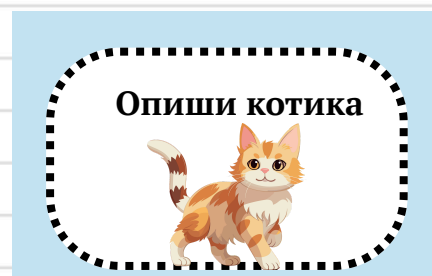
Література

Додатки

Пиши 1 хвилину

На початку заняття для розминки можна використовувати картки з підготовленими питаннями чи темами. Вмикати секундомір на 1 хвилину. Вправа сприяє активізації мозку та має практичну навичку: швидко і якісно будувати речення. На початковому етапі варто використовувати легкі, прості теми. З часом можна ускладнювати

Зразок карток для студентів

Картки з підказками

Студенти обирають картку із певним зображенням. Якщо складно описати чи розказати, що зображено - користуються запитаннями-підказками зі зворотної сторони. На початковому етапі можна використовувати легкі зображення та запитання, з часом ускладнювати.

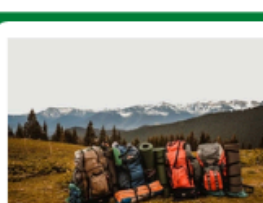
Зразок карток для студентів

		• За чим чи ким шпигує пташка? • Як і кому вона звітує? • На кого вона працює?	• Це кіт чи кішка? Чому? • Що побачив кіт? • Куди він мандрує?
		• Це велике місто чи маленьке? • Про що думає світлофор? • Про що він мріє?	• Що було всередині? • Хто його випустив? • Хто піде його шукати? • Чи повернеться він?
		• Хто живе у цьому будиночку? • Він в лісі розташований чи у місті?	• Який настрій у кота? • Щоб він вам розповів? • Чи є у нього господарі?
		• Яку книгу читає дівчинка? • Про що там може бути історія? • Яку б книгу ти їй порадили читати?	• Який настрій у хлопчика? • Що у нього сталося? • Як ти можеш йому допомогти?

Картки з підказками та Q-кодами

До карток можна додати Q-коди з цікавою інформацією про те, що зображено. Може бути два варіанти роботи з картками. **Перший:** дивляться картинку, відповідають на запитання, читають додаткову інформацію. **Другий:** розглядають зображення, читають інформацію, відповідають на запитання. Студенти можуть давати відповіді письмово або усно.

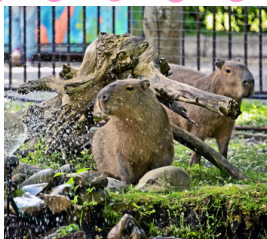
Зразок карток для студентів

		• Що це за транспорт? • У яких містах України є метро? • Скільки гілок метро в Києві? 	• Що за споруда зображена? • Де вона розташована? • Що ви про неї знаєте?
		• Де в Києві знаходиться цей міст? • Які дві визначні локації з'єднує цей міст? • Чому міст називають "скляним"? 	• Що зображено на картинці?? • Як називається площа, де розташоване колесо?
		• Що зображено на картинці? • Як називається ця площа? • Яке метро є поблизу? 	• Яке місто зображено? Чому ви так вирішили? • Чому Львів називають "містом левів"?
		• Як ти думаєш, кому належать ці рюкзаки? • Що могли покласти люди в рюкзаки для подорожі? • Чому рюкзаки залишили на землі? 	• Де стоїть ця хатинка — у місті чи в горах? • Хто може жити в цій хатинці? • В якій частині України розташовано?

Діалог за картинкою

Студенти отримують картки із зображенням та описом завдання. Зображення варто підбирати в залежності від теми, яка подобається вам чи студентам

Зразок картки для студентів

Капібари Київського зоопарку прокинулися сьогодні рано, адже у них була важлива справа. Про що вони говорять? Напишіть діалог, який вони ведуть

Етикетні фрази: Привіт, Доброго ранку, Як справи? Як поживаєш? Що новенького?

Рано-вранці ці двоє друзів зустрілися на Хрещатику. Про що вони говорять? Напишіть діалог, який вони ведуть.

Етикетні фрази: Привіт, Доброго ранку, Як справи? Як поживаєш? Що новенького?

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм хочеться. Завдання можуть виконувати в парах

Емоційне письмо

Опис, включаючи мовні особливості та пунктуацію, може розкривати емоції та наміри персонажів, не висловлюючи їх безпосередньо. Студенти мають написати репліки до діалогу, щоб ефективно «показати» кожну з наступних ідей чи емоцій, але не вживаючи слова, які означають цю «емоцію»

Зразок картки для студентів

Опиши емоції, але не називай їх

Недовіра

Наприклад: А ти впевнений?

Відчай

Наприклад: Я не знаю, як виправити цю ситуацію.

Лінь

Наприклад: Нічого сьогодні не буду робити.

Прагнення
догодити

Наприклад: Зробимо так, як ти хочеш.

“Чуттєве” письмо

Використання сенсорних образів, діалогу та дій чи поведінки. Використання п'яти органів чуття – зору, слуху, нюху, дотику та смаку – у письмі допомагає створювати яскраві сенсорні образи, які занурюють читача в сцену. Студентам потрібно передати кожен з наступних ідей щодо ситуації, використовуючи принаймні два типи сенсорних деталей для викликання образів.

Зразок картки для студентів

Опиши кожен із ситуацій, використовуючи свої сенсорні відчуття: запах, звуки, дотик, смак

В метро було спекотно.

Наприклад: Я відчувала неприємний запах.

На Хрещатику було людно

Наприклад: Скрізь чула голоси людей і музику

Парк був страшний

Наприклад: Я чула дивні звуки.

Готель був комфортним

Наприклад: Сніданок був дуже смачний.

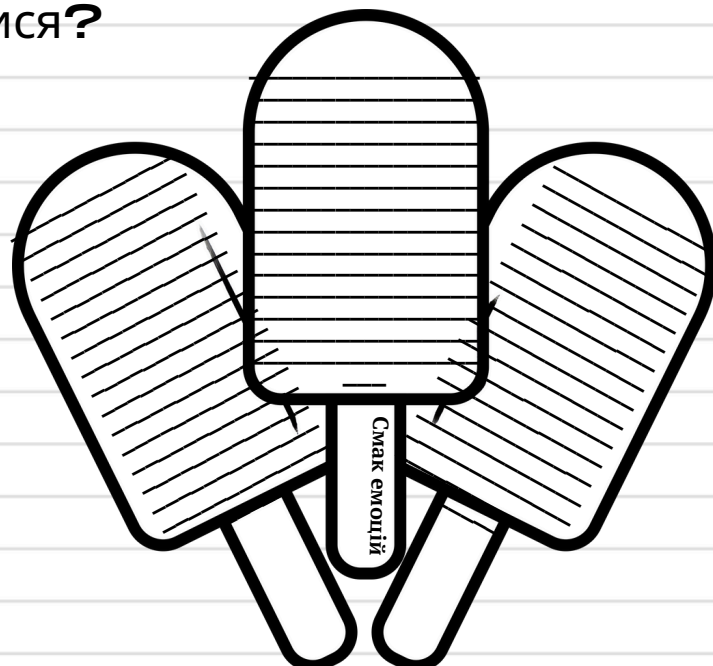
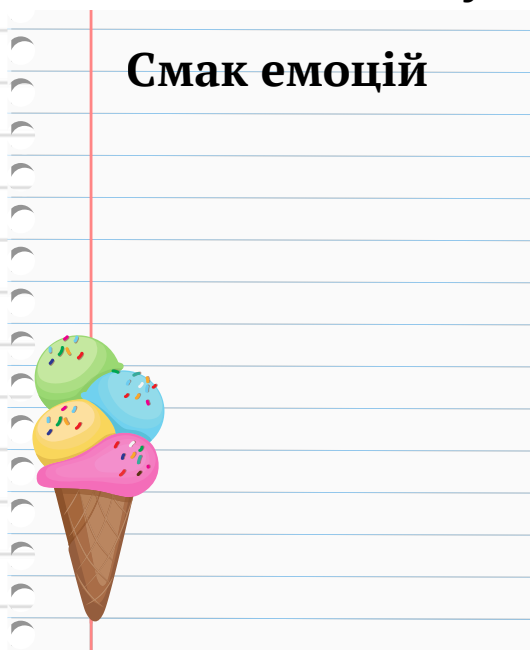
Морозиво емоцій

Вміння описувати свої емоції, підбирати правильні прикметники знадобляться учням при написанні текстів-описів. Обираємо те, що люблять діти - наприклад: морозиво і створюємо завдання. Студентам потрібно придумати 3 нових смаки для своєї крамниці морозива. Наприклад: "Сміх і полуниця", "Хмаринка з карамеллю". Суть завдання: описати, які відчуття та емоції вони дарують.

Зразок картки для студентів

Наприклад: Уяви, що ти купив морозиво "Сміх і полуниця", які емоції ти відчуваєш. Можливо, тобі постійно хочеться усміхатися?

Смак емоцій

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм хочеться

Бачу, чую, відчуваю (письмо за картинкою)

Студенти отримують картки із зображенням, яке мають описати завдяки своїм органам чуття. Зображення можна підбирати відповідно до теми, яка вас цікавить

Зразок картки для студентів

Опиши зображення кількома словами, використовуючи свої органи чуття

Я бачу _____

Я відчуваю _____

Я чую _____

Я відчуваю _____

Напиши п'ять речень, описуючи зображення. Використовуй слова, написанні вище, а також додай прислівників та прикметників.

Опиши зображення кількома словами, використовуючи свої органи чуття

Я бачу _____

Я відчуваю _____

Я чую _____

Я відчуваю _____

Напиши п'ять речень, описуючи зображення. Використовуй слова, написанні вище, а також додай прислівників та прикметників.

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм хочеться

Дія+поведінка

Опис дій та поведінки персонажів може ефективно передати їхні емоції та риси особистості, дозволяючи читачам зробити висновок про їхній внутрішній стан та особисті якості. Студентам потрібно написати короткий опис, щоб «показати» кожен з наступних емоцій через дії чи поведінку.

Зразок картки для студентів

Напиши короткий опис, “показуючи” кожен з наступних емоцій через дію чи поведінку

Нудьга

Наприклад: Вечір, а я не знаю чим зайнятися. Читати не хочу, фільм дивитися теж

Сум

Наприклад: Сергійко загубив улюблену машинку. Вже обшукав усе, а її немає.

Самотність

Наприклад: Мій друг поїхав до бабусі і я залишився у місті сам. З ким я піду на футбол?

Злість

Наприклад: Ти розбив мою улюблену чашку!

Листування з героєм

Суть завдання полягає в аналізі прочитаного твору, коли студенти опрацьовують характеристику героїв. Звичайно, що "листування з героєм" допоможе знайти відповіді на всі запитання і зрозуміти його дії. Досить лише поринути у світ месенджеру і написати перше повідомлення. Є два варіанти цього завдання. Перший: викладач дає картку з готовими запитаннями, де студенти лише дають відповіді. Другий: студенти працюють в парах: один ставить запитання, інший - дає відповіді.

Зразок картки за твором "Федько-Халамидник"

Варіанти питань для "листування"

- Чи завжди твої друзі підтримують твої ідеї?
- Чому ти вирішив узяти провину на себе, коли винен був хтось інший?
- Розкажи про свого друга.
- Яка твоя найбільша мрія?
- Кого ти вважаєш справжнім другом?
- Про що ти мріяв?

Привіт, Федько. Я прочитав твою історію і хочу з тобою ближче познайомитися. Що тобі найбільше подобається робити у вільний час?

Як ти ставишся до того, що дорослі тебе часто сварять?

Доповни речення

Вправа спрямована на закріплення частини мови, яка вивчалася. Студентам потрібно доповнити речення словами, які вони підберуть самостійно або можуть скористатися довідкою.

Зразок карток для студентів

Доповни речення

Вказівка: додай слова речення, щоб вони стали повнішими. Можеш користуватися словами в довідці. Проілюструй кожне речення.

Наприклад: Хлопчик засміявся. - Хлопчик засміявся дзвінко.

Дівчинка плакала.	
Хлопчик їв морозиво.	
Песик гавкав.	

Довідка: гірко, смачне, голосно

Склади речення

Студенти будують речення за опорними, поданими словами. Кількість слів у реченні можна змінювати, щоб ускладнити завдання.

Зразок карток для студентів

Склади речення

Розташуй слова в правильному порядку. Намалюй ілюстрацію до кожного речення.

Столиця, Київ, України. _____ _____ _____	
Транспорт, метро, підземний. _____ _____ _____	
Діти, екскурсію, Львовом, ходили, цікаву. _____ _____ _____	

Розширення

Студенти отримують карти з текстом. Суть завдання полягає в додаванні певної частини мови: прислівників, прикметників. Також можна додати: написати продовження.

Зразок картки для студентів

Прочитай текст. Доповни текст прислівниками та прикметниками з довідки. Допиши продовження історії, яка матиме пригодницький мотив.

Я прокинулася_____ і подивилася у вікно. На вулиці випав _____ сніг. Деревастояли _____. Вітер _____ хитав гілки. _____ люди йшли дорогою. Біля школи гралися _____ діти. _____ собака біг за хлопчиком. Птахи _____ сиділи на даху. Я одягнула _____ куртку і вийшла надвір.

Довідка: перший, веселі, рано, легенько, холодний, сонні, маленький, швидко, тихо, теплу, білі.

Синонімічна заміна

Редагування тексту: заміна слів синонімами. На початковому етапі студентам можна давати слова-підказки в довідці. Коли студенти попрактикуються, можна ускладнити завдання: дати текст і словники, для самостійного пошуку синонімів.

Зразок картки для студентів

Прочитай текст. Заміни виділені слова синонімами з довідки.

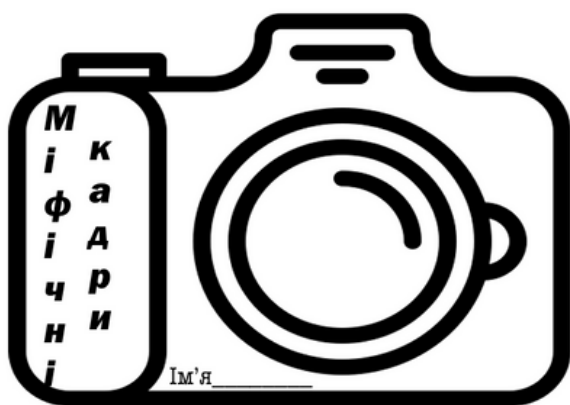
На зеленому лузі **шумить** трава. Сонячне проміння **весело** грає на квітах. У **блакитному** небі співають пташки. По небу **пливуть легенькі** хмарки. Річечка весело **біжить** поміж камінців. На схилі **розляглися** великі дуби й клени. Ліс **неймовірно** пахне хвоєю та квітами. У траві стрибають маленькі коники. Повітря **свіже** й пахне **вранішньою** росою. У душі панує тиша й спокій.

Довідка: прохолодне, ранкова, гомонить, грайливо, синьому, линуть, невагомі, стоять, мчить, чудово.

Міфічні кадри. Опрацювання готового тексту

Студенти не писатимуть самостійно, якщо не вмітимуть шукати ключове у готовому тексті. Важливо навчити їх опрацьовувати готове перед створенням свого.

Зразок картки для студентів за книгою
Дари Корній “Чарівні істоти
українського міфу”

Ім'я міфічної істоти, зовнішній вигляд
Портрет
Походження, чий нащадок
Місце проживання, (що робить взимку)

Магічні здібності, призначення
Гостинець, чим можна задобрити
Вдача духа (який він за характером)

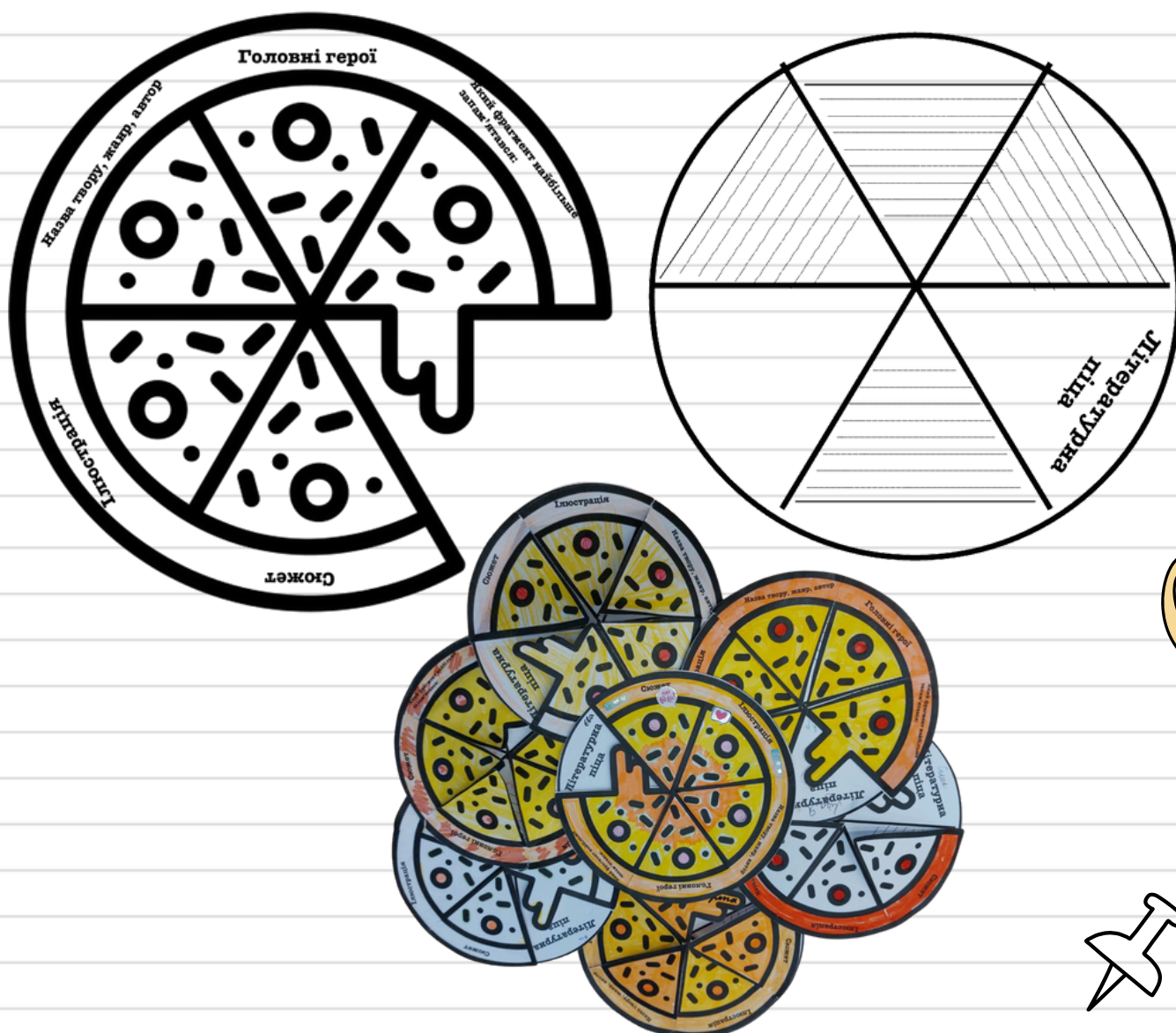
Ключові питання можна змінювати в залежності від того, яку книгу чи твір потрібно опрацьовувати

Літературна піца. ★

Аналіз прочитаного

Написання творів неможливе без постійного поповнення словникового запасу. Тому важливо, щоб студенти читали. Для аналізу прочитаних творів можна використовувати незвичні схеми, що цікавитимуть дітей візуально. Запитання для аналізу можна редагувати, відповідно за метою аналізу

Зразок картки для студентів

Ключові питання можна змінювати. “Вигляд” - за інтересами студентів.

Робота зі словником

Робота зі словником є важливим елементом розвитку мовленнєвої компетентності студентів. Ця вправа сприяє збагаченню словникового запасу. Під час виконання вправи студенти вчаться самостійно знаходити потрібну інформацію в словниках, аналізувати значення слова в різних контекстах

Зразок картки для студентів

Ім'я _____

Робота зі словником

Знайдіть слово в словнику. Поставте наголос

Напишіть значення слова за словником

Напишіть слова-асоціації до поданого слова

Побудуйте речення з цим словом

Намалюйте ілюстрацію до речення.

Слова підбираються в залежності від тем, які вивчаються. Можна використовувати онлайн-словники.

Що бачу, те й пишу

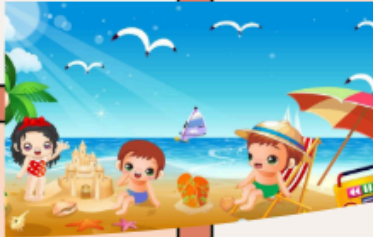
Вправа має на меті формувати в студентів уміння спостерігати за мовою у зв'язку з навколишнім світом. Розглядаючи зображення, учні вчаться поєднувати зорове сприйняття з мовленнєвою діяльністю: добирати слова, що називають предмети (іменники), ознаки (прикметники) та дії (дієслова). Такий підхід активізує мислення, збагачує словниковий запас.

Зразок картки для студентів

Ім'я _____

Що бачу, те й пишу

Уважно розглянь зображення та виконай завдання

Запиши усі іменники, які бачите на малюнку	Запишіть усі дієслова, які бачите на малюнку
	
Запишіть усі прикметники, які бачите на малюнку	Складіть 3 речення зі словами, які знайшли

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм хочеться

Словесна асоціація

Студенти повинні пояснити як вони розуміють словосполучення. Спочатку пишуть слова-асоціації, потім речення. Кінцевий етап - створення предметного зображення - ілюстрації.

Зразок карток для студентів

Спочатку напишіть слова-асоціації, потім речення.
Кінцевий етап - створіть ілюстрацію.

Теплий дощ

Спочатку напишіть слова-асоціації, потім речення.
Кінцевий етап - створіть ілюстрацію.

Осінній ліс

Кінець та початок

Студентам роздає аркуші паперу, на яких написано два речення, не пов'язані один з одним за змістом. Перше речення - це початок, а друге закінчення майбутньої історії. Завдання: написати казку, історію за певний час, використовуючи ці речення. Виконуватися може як індивідуально, так і в парах.

Зразок картки для студентів

Напиши коротку казку або історію, де перше речення - початок, друге - кінцівка історії.

Свіжий хліб пахне особливо смачно вранці. Вечірні ліхтарі створюють відчуття казки у місті.

Наприклад: Свіжий хліб пахне особливо смачно вранці. Люд заходять в пекарню і купують смачну випічку.

Напиши коротку казку або історію, де перше речення - початок, друге - кінцівка історії.

Маленький песик весело бігав за м'ячиком. Уночі зорі сяяли так яскраво, що було видно навіть далекі сузір'я.

Літера-слово-текст

Студенти поділяються на групи. Отримують фрагмент заздалегідь підготовленого листа чи записки. Спочатку студенти читають його та обговорюють, діляться своїми думками. Потім потрібно описати причини написання цього листа або написати лист у відповідь.

Зразок картки для студентів

Прочитай фрагмент листа.

Учора я був цілий день у місті й хочу розказати декілька новин. В центрі відкрили нову бібліотеку: світлу, простору, з великими вікнами. Там дуже затишно, можна сісти в крісло і почитати. Я зайшов на кілька хвилин, але затримався на годину. Купив декілька книг. Дорогою зустрів знайомого. Ми давно не бачилися. Одна новина мене засмутила. Він поділився своїми планами...

Подумай, яка новина могла засмутити героя. Продовж лист своїми думками.

Кинь історію 1

Вправа “Кинь історію” сприяє активізації креативного мислення, адже поєднання може бути досить незвичне. Потрібен кубик та маршрутна карта. Кубик кожен студент кидає 3 рази. Перший кидок - персонаж, другий - проблема, третій - місце дії. Студенти можуть писати історію самостійно або в парах. Записувати зошит або використовувати шаблон.

Зразок картки для студентів

Наприклад: Гігантський пес бачить моторошну відьму в темному лісі

	Персонаж	Проблема	Місце дії
	Щасливий інопланетянин 	їсть отруйне яблуко	на Місяці
	гігантський пес 	переслідують бджоли	на космічному кораблі
	Злий привид 	знаходить летючу рибу	у кондитерській
	Розумний детектив 	стає заввишки з будинок	у печері
	Хоробрий пожежник 	бачить моторошну відьму	в темному лісі
	Голодний ведмідь 	втікає від скелета	в пустелі

Кинь історію 2

Потрібен кубик та маршрутна карта. Кубик кожен студент кидає 4 рази. Перший кидок - час, другий - персонаж, третій - проблема, четвертий - місце.

Зразок картки для студентів

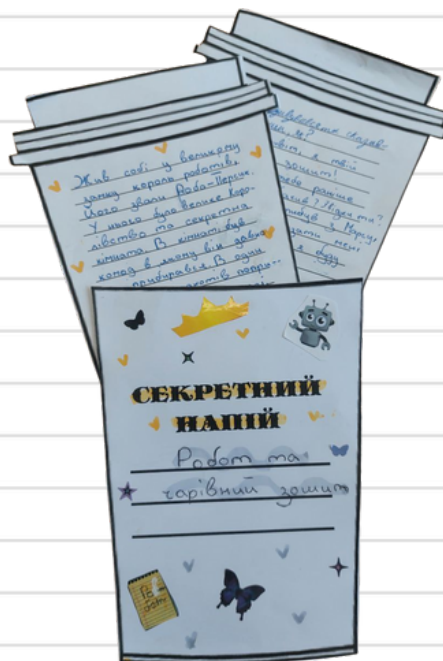
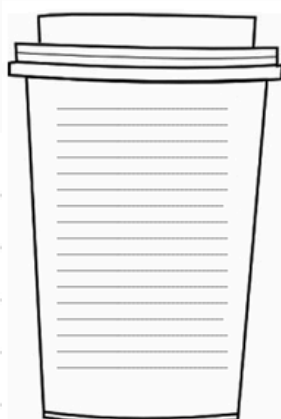
Наприклад: *Одного разу влітку допитливе мишеня загубило меншого брата на Контрактовій площі*

	Коли?	Хто?	Ситуація: Що сталось?	Де?
	Одного разу влітку	грайливе цуценя	впало з дерева	на Контрактовій лощі
	зимового холодного дня	хоробре кошеня	неоплатив за проїзд	у метро
	посеред ночі	допитливе мишення	переплутав зупинки метро	на Андріївському узвозі
	Сонячного ранку	хитрий лис	загубився в лісі	у Ботанічному саду
	Дощового осіннього дня	лякливий ведмідь	загубив меншого брата	біля Дніпра
	Перед заходом сонця	смілива синичка	загубився в метро	на Майдані Незалежності

Секретний напій

Студенти крутять колесо тричі і таким чином визначають, хто їхній герой, де відбувається подія та який чарівний предмет допомагає герою. Шаблони у вигляді стаканчика

Зразок картки для студентів

Казка за опорними питаннями

Студенти, даючи відповіді на запитання, пишуть свою казку. Вигадують героя та пригоду, в яку він потрапив. Шаблон може бути тематичним та відповідати запиту студентів.

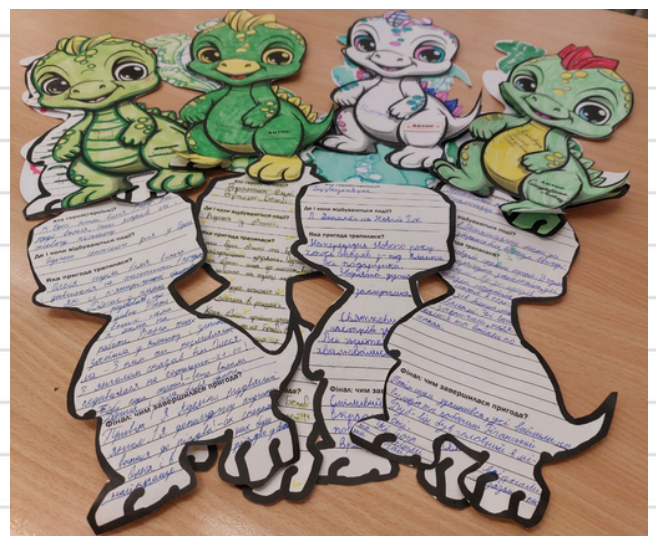
Зразок картки для студентів

Хто герой(героїня)?

Де і коли відбуваються події?

Яка пригода трапилася?

Фінал: чим завершилася пригода?

ІЛЛЯШЦІ

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм хочеться

Щоденник осіннього листка

Вести щоденник - цікава і корисна річ, а якщо підключити уяву і фантазію - може виникнути цікавий і креативний твір.

Зразок картки для студентів

Спочатку можна студентам давати речення, які вони мають продовжити:

Наприклад:

- *Одного осіннього дня листочок...*
- *Його підхопив вітер і поніс...*
- *Найперше листочок побачив...*
- *Йому сподобалося, коли...*
- *Листочок познайомився з...*
- *Коли сонце сховалося, він...*
- *А наостанок листочок зрозумів, що...*

Робота може бути написана на звичайному аркуші і оформлена студентами так, як їм хочеться

[illegible]

Побудова розповіді за картинками

Студенти описують зображення за поданою інструкцією. Вправу можна виконувати в парах або індивідуально. Після написання можна презентувати.

Зразок карток для студентів

ІНСТРУКЦІЯ

1. Уважно роздивися картинку
2. Хто або що зображений на картинці?
3. Де відбувається подія?
4. Що роблять герої або що відбувається на картинці?
5. Який настрій у героїв? Як ти це зрозумів/зрозуміла?
6. Що могло статися до цієї події і що буде далі?

Ключові питання можна змінювати в залежності від того, яке зображення потрібно описати.

Банк слів - текст

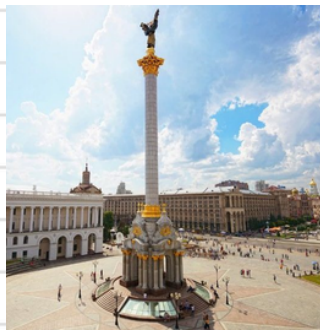
На підготовчому етапі студент отримують картку з темою та банком слів (опорні слова).

Завдання можна варіювати: 1. На місці ілюстрації кріпити зображення, яке мають описати

2. В банк слів давати слова тієї частини мови, яку потрібно закріпити

Зразок картки для студентів

Різдво	
	
ялинка, зірка, сніг, свічки, ясла, вертеп, подарунки, кутя, узвар, вареники, пампушки	• Спочатку • Потім • Далі • Нарешті • Хто? • Що? • Коли? • Де?

Прогулянка Києвом	
	
Хрещатик, майдан, метро, люди, прогулянка, вихідний, морозиво, друзі, парк, міст, Дніпро	• Спочатку • Потім • Далі • Нарешті • Хто? • Що? • Коли? • Де?

Побудова історії за поданим початком

Вправа спрямована на розвиток умінь зв'язного висловлювання, творчої уяви. Робота з ілюстрацією допомагає студентам краще уявити ситуацію, визначити місце, час і дійових осіб. Поданий початок - допомагає почати власний текст. Таке завдання формує в студентів навички побудови тексту-розповіді, розуміння його структури, розвиває послідовність викладу.

Зразок карток для студентів

ПРИГОДНИЦЬКА ІСТОРІЯ	
Банк слів (опиши Що? і Кого? бачиш)	
Персонажі	Початок історії Одного осіннього дня друзі вирушили на прогулянку лісом. Аж раптом їм назустріч... _____ _____ _____
Проблема (Що сталося?)	Кінець. Фінал історії

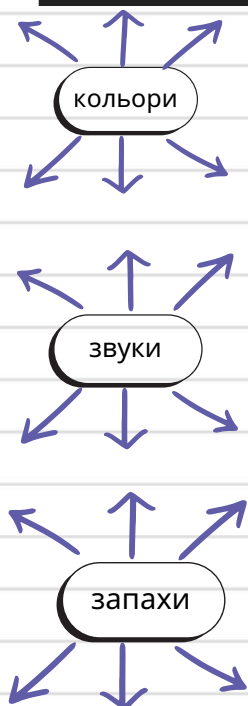
Спостерігаю - записую - пишу

Студенти виходять на вулицю, пересувається кожен самотійно, не спілкуючись один із одним. На підготовленому аркуші записують свої сенсорні відчуття (запахи, звуки, те що бачать, емоції). В класі студенти об'єднуються в групи і підсумовують у вигляді схеми - це показує багатогранність поглядів на одне й те ж місце. Поділившись побаченим студенти переходять до написання тексту. Наступним етапом є аналіз текстів у парах, де студенти аналізують тексти один одного.

Зразок карток для студентів Мої спостереження

бачу	чую	відчуваю запах	емоції

Аналіз тексту

Це мені подобається в тексті

Тут у мене є сумніви, запитання

Мої поради та пропозиції

Розповідь за опорними питаннями

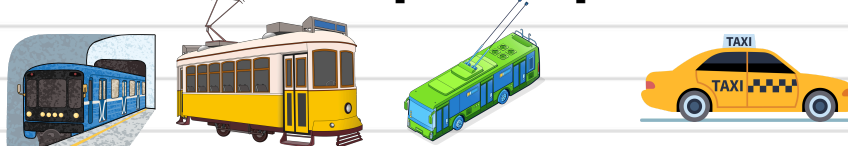
Студенти отримують картки з переліком можливих тем та запитаннями, на які вони мають відповісти

Зразок картки для студентів

Обери тему:

- Київський транспорт
- Київ - столиця України
- Історичні пам'ятки

Київський транспорт

Дай відповіді на запитання у 2-3 реченнях

Які види транспорту є у Києві?

Як ти зазвичай подорожуєш
містом?

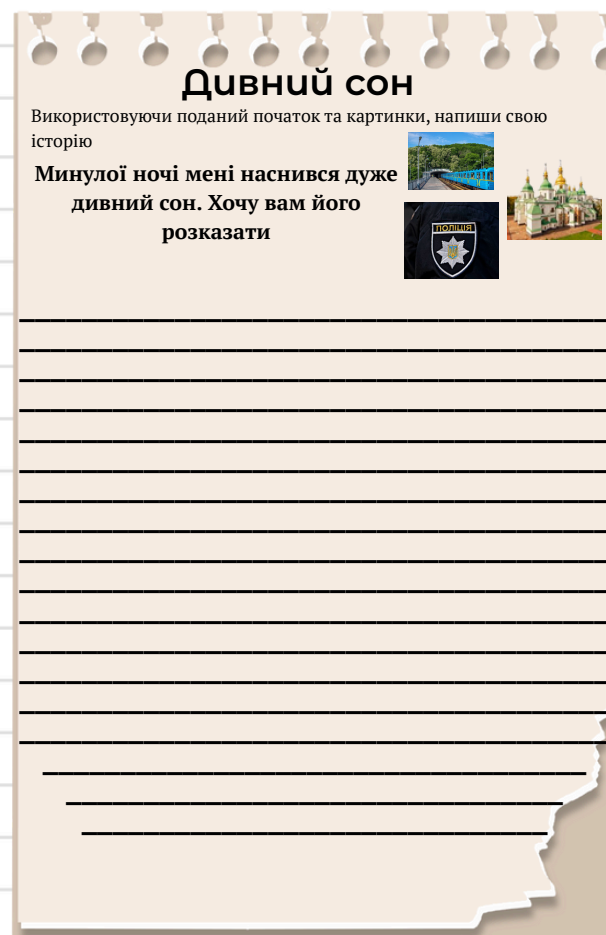
Який транспорт тобі подобається
найбільше і чому?

Чому зручно користуватися
метро або автобусом у Києві?

Як би ти описав свою улюблену поїздку містом?

ee

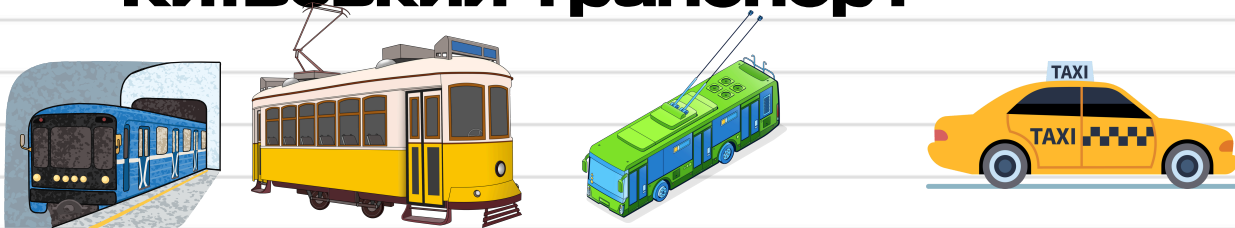

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонів О. Українська мова для іноземців: модульний курс: навчальний посібник / Антонів О., Паучок Л. Київ: Фірма «ІНКОС», 2012. 268 с.:
2. Данута Мазурик Українська мова для іноземців. Крок за кроком Київ: Фоліо 2022. 288 с.
3. Титаренко Марія Не музи, а м'язи. 50 вправ із творчопису. Київ : Лабораторія, 2023. 360 с.
3. Харцій О. М. Значення креативності в освіті: Навчальний посібник. Харків : Основа 2008. 189 с.
4. Elbow, Peter: Writing Without Teachers. New York und Oxford: Oxford University Press 1973 und 1998
4. Fix, Martin (2006): Texte schreiben. Schreibprozesse im Deutschunterricht. UTB Verlag, Schöningh.
5. Pommerin, Gabriele: Kreatives Schreiben im Rahmen interkultureller Erziehung. In: U. Abraham/ O. Beisbart/H. Holoubek (Hrsg.): LUSD (Bamberger Schriftenreihe zur Deutschdidaktik), Heft 7/1995, S. 7–65
6. Portmann-Tselikas, Paul: Argumentative Texte schreiben. In: ide 4, 1997, S. 23–42

ДОДАТКИ

Київський транспорт

Дай відповіді на запитання у 2-3 реченнях

Які види транспорту є у Києві?

Як ти зазвичай подорожуєш
містом?

Який транспорт тобі подобається
найбільше і чому?

Чому зручно користуватися
метро або автобусом у Києві?

Як би ти описав свою улюблену поїздку містом?

ДОДАТКИ

Опиши зображення кількома словами, використовуючи свої органи чуття

Я бачу.

Я відчуваю

Я чую

Я відчуваю

Напиши п'ять речень, описуючи зображення. Використовуй слова, написанні вище, а також додай прислівників та прикметників.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

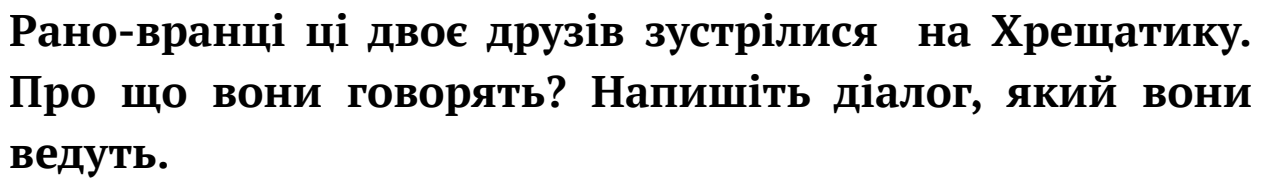
ДОДАТКИ

Спогади в пляшці

Уяви, що ти можеш зберегти літо в чарівній пляшці. Опиши:

- які запахи, звуки та кольори покладеш;
- що станеться, коли хтось відкриє цю пляшку взимку

[illegible]

[illegible]

ДОДАТКИ

ПРИГОДНИЦЬКА ІСТОРІЯ

Банк слів
(опиши Що? і Кого? бачиш)

Персонажі

Початок історії

Одного осіннього дня друзі вирушили на прогулянку лісом. Аж раптом їм назустріч...,

Проблема (Що сталося?)

Кінець. Фінал історії

ДОДАТКИ

Розділи слова з довідки за групами: Іменники, Прикметники, Дієслова. Склади з цими словами речення

Дощ

Іменники _____

Прикметники _____

Дієслова _____

Речення

Довідка: злива, дріботить, крапає, мокрий, накрапає, сильний, літній, холодний, періщить, лє, ливень, мряка, мжичка дощище, дощик.

Робота зі словником

Знайдіть слово в словнику. Поставте наголос

КІНЦІВКА

Напишіть значення слова
за словником

Поділіть слово на склади.
Зробіть звуко-буквений
аналіз слова

Побудуй речення з цим
словом

Намалюй ілюстрацію до
речення.

ДОДАТКИ

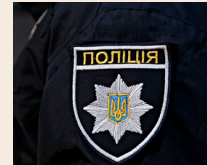
	Коли?	Хто?	Що сталось?	Де?
	Одного разу влітку	грайливе цуценя	впало з дерева	на Контрактовій лощі
	зимового холодного дня	хоробре кошеня	неоплатив за проїзд	у метро
	посеред ночі	допитливе мишення	переплутав зупинки метро	на Андріївському узвозі
	Сонячного ранку	хитрий лис	загубився в лісі	у Ботанічному саду
	Дощового осіннього дня	лякливий ведмідь	загубив меншого брата	біля Дніпра
	Перед заходом сонця	смілива синичка	загубився в метро	на Майдані Незалежності

ДОДАТКИ

Дивний сон

Використовуючи поданий початок та картинки, напиши свою історію

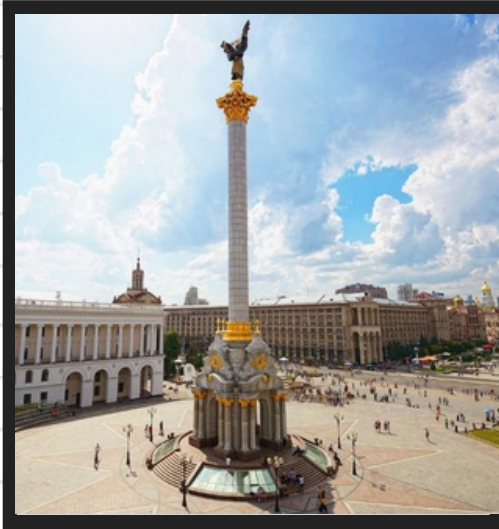
**Минулої ночі мені наснився дуже
дивний сон. Хочу вам його
розказати**

[illegible]

ДОДАТКИ

Користуючись банком слів та зображенням -
напишіть свою історію

Прогулянка Києвом

Хрещатик, майдан, метро, люди, прогулянка,
вихідний, морозиво, друзі, парк, міст, Дніпро

- Спочатку
- Потім
- Далі
- Нарешті

- Хто?
- Що?
- Коли?
- Де?

ДОДАТКИ

Ім'я _____

Що бачу, те й пишу

Уважно розглянь зображення та виконай завдання

Запишіть усі іменники, які
бачите на малюнку

Запишіть усі дієслова, які
бачите на малюнку

Запишіть усі прикметники, які
бачите на малюнку

Складіть 3 речення зі словами,
які знайшли